

Briselē, 25.3.2021.
SWD(2021) 70 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

ATJAUNINĀTAS pamatnostādnes par valsts atbalstu no Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondu) finanšu instrumentiem 2014.–2020. gada plānošanas periodā

ATRUNA

Šis ir Komisijas dienestu sagatavots darba dokuments. Pamatojoties uz piemērojamiem ES tiesību aktiem, tajā ir sniegti tehniski norādījumi kolēģiem un struktūrām, kas iesaistītas Eiropas strukturālo un investīciju fondu pārraudzībā, kontrolē vai apgūšanā, par to, kā piemērot ES noteikumus šajā jomā. Šā dokumenta mērķis ir sniegt Komisijas dienestu skaidrojumus par minētajiem noteikumiem, lai atvieglotu programmu īstenošanu un veicinātu labu praksi. Šie norādījumi neskar Tiesas un Vispārējās tiesas interpretāciju vai Komisijas lēmumus.

Saturs

1. Pamatinformācija	4
2. Valsts atbalsts dažādos finanšu instrumentu līmeņos.....	5
3. Valsts atbalsta klātbūtne finanšu instrumentu jomā	5
3.1. “Valsts līdzekļi” un “attiecināmība”	6
3.1.1. Eiropas strukturālie un investīciju fondi.....	6
3.1.2. Citi ES fondi un ESI fondi, ko tieši vai netieši pārvalda Savienība	7
3.1.3. ESI fondu ieguldījums ES fondos, ko tieši vai netieši pārvalda Savienība	8
3.1.4. EIB grupas līdzekļi.....	9
3.1.5. EIB grupas līdzekļi, uz kuriem attiecas Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) garantija	9
3.1.6. Pārskats par vajadzīgo “valsts līdzekļu” kritērija valsts atbalsta novērtējumu atbilstoši līdzekļu veidiem.....	10
3.2. “Uzņēmumi”, kas iesaistīti finanšu instrumentos.....	11
3.3. Priekšrocība.....	11
3.4. Konkurences izkropļojumi un ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm / <i>de minimis</i> atbalsts.....	14
4. Gadījumi, uz kuriem neattiecas paziņošanas prasība	15
5. Standarta instrumenti.....	16
6. Gadījumi, kad ir vajadzīgi paziņojumi par valsts atbalstu.....	17
PIELIKUMS.....	18
Saīsinājumu tabula	37
Tiesību aktu tabula	40

1. Pamatinformācija

Novērtēšana saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem un attiecīgā gadījumā atbilstība valsts atbalsta noteikumiem ir ārkārtīgi svarīga, lai saglabātu funkcionējošu iekšējo tirgu. Valsts atbalsta noteikumu piemērošana sekmē ekonomikas efektivitāti un neļauj publiskam atbalstam nepamatoti kropļot konkurenci, kaitējot Savienībai kopumā. Valsts atbalsts ir būtisks instruments vienlīdzīgu konkurences apstākļu izveidē un to saglabāšanā visiem uzņēmumiem. Šā iemesla dēļ ir būtiski, lai dalībvalstis, sniedzot atbalstu ar finanšu instrumentiem, ko (līdz)finansē Eiropas strukturālie un investīciju fondi, nodrošina atbilstību valsts atbalsta noteikumiem.

Par finanšu instrumentiem piemērojamo valsts atbalsta noteikumu svarīgumu ir atgādināts vairākos noteikumos Kopīgo noteikumu regulas (“KNR”)¹ IV sadaļā, proti, 6., 37., 38., 42. un 44. pantā. Īpaša uzmanība valsts atbalsta jautājumiem ir vajadzīga tālāk izklāstīto iemeslu dēļ.

- Valsts atbalsta tiesiskais regulējums 2013./2014. gadā ir ievērojami mainījies, nodrošinot papildu iespējas garantēt valsts atbalsta atbilstību.
- Valsts atbalsts var pastāvēt dažādos finanšu instrumentu līmeņos, ietverot finanšu starpniekus, fondu pārvaldniekus un līdzieguldītājus. Ne visas attiecīgās ieinteresētās personas var būt informētas par valsts atbalsta potenciālo esību dažādos līmeņos un vajadzību nodrošināt atbilstību valsts atbalstam visos šajos līmeņos.
- Fondu pārvaldnieki un ieguldītāji (finanšu iestādes, komercbankas) nereti īpaši nepārzina valsts atbalsta noteikumus.
- KNR ļauj izmantot finanšu instrumentus visiem tematiskajiem mērķiem. Dažās jomās Komisija piedāvā tā dēvētos “standarta” finanšu instrumentus, attiecībā uz kuriem ceļš uz atbilstību valsts atbalstam jau pārbaudīts.

Šā dienestu darba dokumenta (“SWD”) **mērķis** ir atvieglot valsts atbalsta noteikumu piemērošanu finanšu instrumentu jomā un norādīt dažādas iespējas, kā panākt atbilstību valsts atbalsta noteikumiem.

Eiropas Komisija ir pieņēmusi **pagaidu regulējumu**², kas dalībvalstīm ļaus maksimāli izmantot valsts atbalsta noteikumos paredzēto elastību, lai atbalstītu ekonomiku saistībā ar **Covid-19 uzliesmojumu**. Pagaidu regulējums būs spēkā līdz 2020. gada decembra beigām. Komisija pirms minētā datuma novērtēs, vai tā darbības termiņš ir jāpagarina.

Pagaidu regulējums papildina plašās dalībvalstu iespējas izstrādāt pasākumus atbilstoši spēkā esošajiem ES valsts atbalsta noteikumiem, kas izklāstīti šajā SWD. Attiecībā uz finanšu instrumentiem, kas ietver valsts atbalstu, pagaidu regulējums ir īslaicīga papildu

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

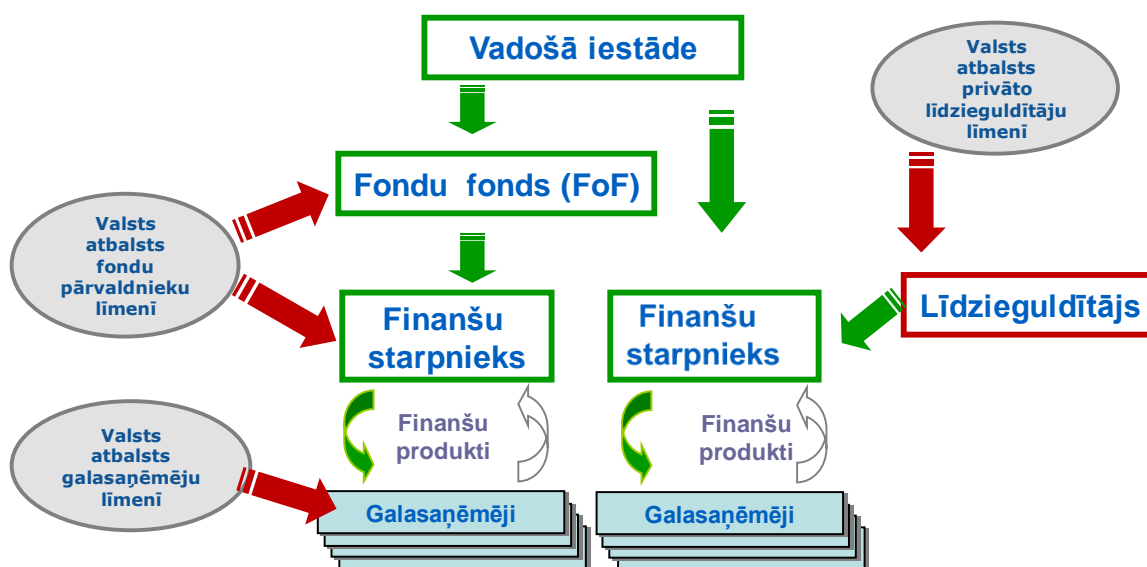
² Komisijas paziņojums (2020. gada 19. marts) “Pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā” (OV C 91I, 20.3.2020., 1. lpp.), kas grozīts 2020. gada 3. aprīlī, 8. maijā, 29. jūnijā un 13. oktobrī, pieejams vietnē

iespēja panākt, ka atbalsts ir saderīgs ar ES valsts atbalsta noteikumiem. Pagaidu atbalsta pasākumus, uz kuriem attiecas pagaidu regulējums, var kumulēt ar atbalstu, kas sniegts atbilstoši *de minimis* regulām, vai atbalstu, kurš sniegts atbilstoši grupu atbrīvojuma regulām, ar nosacījumu, ka tiek ievēroti minēto regulu noteikumi un kumulācijas noteikumi.

2. Valsts atbalsts dažādos finanšu instrumentu līmeņos

Finanšu instrumenti bieži ietver daudzpakāpju struktūras ar mērķi radīt stimulus uzņēmējiem (**ieguldītājiem**), lai nodrošinātu finansējumu **galasaņēmējiem**. Tas var ietvert valsts atbalstu ieguldītājiem un/vai galasaņēmējiem, un tam jāatbilst valsts atbalsta noteikumiem. Turklāt finanšu instrumenti var ietvert vienu vai vairākas **struktūras, kas īsteno finanšu instrumentu** (piemēram, finanšu starpniekus), kas arī var būt valsts atbalsta saņēmējas un uz ko attiecinā valsts atbalsta noteikumus.

Atkarā no finanšu instrumenta veida finansiālais atbalsts var būt valsts atbalsts uzņēmumiem visos trīs minētajos līmeņos, pat ja dalībvalsts iestādes (to vidū vadošās iestādes saskaņā ar KNR) nolūks ir nodrošināt ieguvumus tikai galasaņēmējiem. Atbilstība valsts atbalsta noteikumiem jānodrošina visos finanšu instrumenta īstenošanā iesaistītajos līmeņos.

Attiecībā uz valsts atbalsta klātbūtni Komisijas paziņojumā par valsts atbalsta jēdzienu (VAJ)³ ir sniegti sīki norādījumi, kas attiecas arī uz finanšu instrumentiem. Tas ietver arī vispārējus papildu skaidrojumus un piemērus.

3. Valsts atbalsta klātbūtne finanšu instrumentu jomā

Līguma par Eiropas Savienības darbību (“LESD”)⁴ 107. panta 1. punktā valsts atbalsts ir definēts kā atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem

³ Komisijas paziņojums par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktā minēto valsts atbalsta jēdzienu (OV C 262, 19.7.2016., 1. lpp.), īpaši sk. 60. punktu.

⁴ Līguma par Eiropas Savienību un Līguma par Eiropas Savienības darbību konsolidētās versijas (OV C 326, 26.10.2012., 1. lpp.).

un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm⁵.

Pamatojoties uz LESD 107. panta 1. punktu, valsts atbalsta klātbūtne ietver šādas prasības (sīkāk izskaidrotas 3.1.–3.4. apakšiedaļā)⁶:

- atbalstu veido “valsts līdzekļi”, un tas ir “attiecināms” uz valsti;
- saņēmējs ir “uzņēmums”;
- atbalsts “dod priekšroku” uzņēmumam, proti, piešķir “priekšrocību”;
- atbalsts “rada konkurences izkropļojumus” un “ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm”.

Valsts atbalsta klātbūtnes kritēriji saskaņā ar LESD 107. panta 1. punktu ir kumulatīvi. Tas nozīmē, ka tiem visiem jābūt izpildītiem, lai atbalstu uzskatītu par valsts atbalstu. Tādējādi, ja kāds no kritērijiem nav izpildīts, publiskais atbalsts nav uzskatāms par valsts atbalstu. Šī pārbaude jāveic visos trijos iepriekš minētajos līmeņos.

3.1. “Valsts līdzekļi” un “attiecināmība”⁷

Atbalsts, ko tieši vai netieši piešķir no valsts līdzekļiem, un šāda atbalsta attiecināmība uz valsti ir valsts atbalsta klātbūtnes nosacījumi LESD 107. panta 1. punkta nozīmē. Novērtējot pasākumu saskaņā ar LESD 107. panta 1. punktu, tos bieži skata kopā, jo tie abi attiecas uz konkrētā pasākuma valstisko cilmi.

Dalībvalstu valsts publiskie līdzekļi ir valsts līdzekļi LESD 107. panta 1. punkta nozīmē. Savienības budžeta līdzekļi arī ir uzskatāmi par “valsts līdzekļiem” (un attiecināmi uz valsti), ja valsts iestādes var brīvi izmantot šos līdzekļus.

Turpretī, ja Savienības līdzekļus tieši vai netieši pārvalda Savienība (vai starptautiskas iestādes) un valsts iestādes tos nevar brīvi izmantot, tie nav uzskatāmi par valsts līdzekļiem un nav attiecināmi uz valsti.

3.1.1. Eiropas strukturālie un investīciju fondi

To Eiropas strukturālo un investīciju fondu (“ESI fondi”) līdzekļu lielākā daļa, kas ir saistīti ar kohēzijas politiku, tiek tērēta dalītā pārvaldībā⁸. Dalītā pārvaldībā dalībvalstis parasti⁹ var brīvi izmantot finansējumu un izlemt, kas saņem atbalstu. Šīs rīcības brīvības dēļ ESI fondi un valsts publiskais (līdz)finansējums ir uzskatāmi par “valsts līdzekļiem”

⁵ Uz Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu (EJZF) attiecas īpaši noteikumi par valsts atbalstu — sk. Regulas (ES) Nr. 508/2014 (EJZF regula) 8. panta 2. punktu (OV L 149, 25.5.2014., 1. lpp.) un Regulas (ES) Nr. 1305/2013 (ELFLA regula) 81. panta 2. punktu (OV L 347, 20.12.2013., 487. lpp.).

⁶ LESD 107. panta 1. punktā ir papildu prasības, piemēram, atbalsta pasākuma “selektivitāte”. Pārējie LESD 107. panta 1. punkta kritēriji parasti tiek izpildīti attiecībā uz finanšu instrumentiem, ko atbalsta ar Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem (ESI fondiem), tāpēc šajā norādījumā dokumentā nav aplūkoti.

⁷ Papildu norādījumus par izcelsmes valsti sk. paziņojuma par VAJ 3. iedaļā.

⁸ 63. pants Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.) (“Omnibus” jeb “Finanšu regula”).

⁹ Par atkāpēm sk. 3.1.3. punktu.

un attiecināmi uz valsti saskaņā ar LESD 107. panta 1. punktu. Tā ir arī gadījumā, kad valsts iestādes uztic finanšu instrumentus EIB grupai vai citam subjektam īstenošanai uz līgumiskas vienošanās pamata.

Tādējādi, ja ESI fondu līdzekļi un valsts publiskais (līdz)finansējums tiek tērēti dalītā pārvaldībā un iesaistītās dalībvalstis var brīvi izmantot šos līdzekļus, tie ir uzskatāmi par “valsts līdzekļiem”, kas ir attiecināmi uz valsti, valsts atbalsta noteikumu nozīmē. Tas arī nozīmē, ka uz finanšu instrumentiem, ko pārvalda vadošā iestāde vai kas ir vadošās iestādes pārziņā (KNR 38. panta 1. punkta b) apakšpunkts), attiecas valsts atbalsta noteikumi.

Piemērs

Vadošā iestāde izmanto ERAF¹⁰ līdzekļus, lai izveidotu fondu, kas veicinās jaunuzņēmumus. ERAF līdzekļus izmanto dalītā pārvaldībā.

ERAF līdzekļi, ko izmanto dalītā pārvaldībā, uzskatāmi par “valsts līdzekļiem”. Ar nosacījumu, ka visi pārējie LESD 107. panta 1. punktā minētā atbalsta jēdziena elementi ir izpildīti, darbībai jāatbilst valsts atbalsta noteikumiem. Atbilstība jāpārbauda fonda vadības līmenī, ieguldītāju līmenī un galasaņēmēju līmenī.

Saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1305/2013 (ELFLA regula) īstenotu finanšu instrumentu gadījumā īpaši noteikumi par valsts atbalstu attiecas uz **primārajām lauksaimnieciskajām darbībām**. Ar ELFLA regulas 81. panta 2. punktu primārajām lauksaimnieciskajām darbībām (I pielikuma produkti) paredzēts izņēmums no valsts atbalsta noteikumiem saskaņā ar LESD 42. pantu. Turpretī darbībām, kas nav iekļautas pielikumā un ko atbalsta ar ELFLA finansētiem finanšu instrumentiem, jāatbilst vispārējiem valsts atbalsta noteikumiem.

Tādu lauksaimniecisku darbību gadījumā, ko atbalsta ar finanšu instrumentiem, kurus nefinansē ELFLA, ja citur nav norādīts citādi, piemēro valsts atbalsta noteikumus.

Zvejniecības un akvakultūras gadījumā valsts atbalsta noteikumu nepiemērošana konkrētam ar zvejniecību saistītam Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda (EJZF) finansējumam izriet no LESD 42. panta un EJZF regulas 8. panta. Saskaņā ar EJZF regulas 8. pantu maksājumi, ko dalībvalstis veic kā daļu no līdzfinansēta finansējuma EJZF ietvaros saskaņā ar EJZF regulu (ES) Nr. 508/2014, principā nav uzskatāmi par valsts atbalstu.

3.1.2. Citi ES fondi un ESI fondi, ko tieši vai netieši pārvalda Savienība¹¹

Attiecībā uz Savienības finansējumu, ko tieši īsteno Komisija vai netieši īsteno kāds pilnvarotais subjekts, tostarp EIB grupa (gan EIB, gan EIF) saskaņā ar Komisijas (vai citas Savienības iestādes vai cita Savienības subjekta) pilnvarojumu, un ja tāpēc valsts iestādes nelemj par līdzekļu izmantošanu, šāds Savienības finansējums nav uzskatāms par valsts līdzekļiem. Tas nav attiecināms uz valsti un tādējādi nav uzskatāms par valsts atbalstu.

Tomēr būtu jāņem vērā, ka Finanšu regulā ir paredzēts, ka Savienības finanšu instrumenti “nekropļo konkurenci iekšējā tirgū un ievēro valsts atbalsta noteikumus”¹². Tiesiskais

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1301/2013 (2013. gada 17. decembris) par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un īpašiem noteikumiem attiecībā uz mērķi “Investīcijas izaugsmei un nodarbinātība” un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1080/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 289. lpp.).

¹¹ KNR 4. panta 7. punktā ir minēti Savienības fondi, kas netiek pārvaldīti dalīti ar dalībvalstīm.

regulējums, kas reglamentē Savienības finanšu instrumentus, tostarp līgumi ar pilnvarotajiem subjektiem, tika izstrādāti, lai nodrošinātu atbilstību valsts atbalsta tiesību aktiem. Dažādie finanšu instrumenti jāizstrādā tā, lai tie atbilstu valsts atbalstam.

Piemērs

Pēc Komisijas pieprasījuma EIB izveido fondu ar līdzekļiem no “Apvāršņa 2020”¹³. “Apvāršņa 2020” līdzekļi ir Savienības līdzekļi, un EIB pārvalda šo fondu tā dēvētās netiešās pārvaldības režīmā.

“Apvāršņa 2020” līdzekļi nav valsts līdzekļi. Tādējādi fonds, ko finansē tikai no šiem līdzekļiem, nav uzskatāms par valsts atbalstu. Tomēr Finanšu regula (un “Apvāršņa 2020” regulas 42. apsvērumš) paredz, ka jānodrošina atbilstība valsts atbalsta noteikumiem. Tādējādi Komisijas noteikumiem par fonda izveidi un īstenošanu jāatbilst valsts atbalsta noteikumiem.

Attiecībā uz “Apvāršņa 2020” regula un īstenošanas noteikumi, jo īpaši deleģēšanas līgums un darbības nosacījumi, ir izstrādāti, lai sasniegtu mērķi par atbilstību valsts atbalstam. Arī priekšlikumi par “Apvāršņa 2020” fonda izveidi tiek pārbaudīti, lai noteiktu atbilstību “Apvāršņa 2020” noteikumiem.

Ja ar “Apvāršņa 2020” līdzekļiem izveidotu fondu finansē arī no citiem publiskajiem līdzekļiem (valsts publiskais finansējums vai ESI fondu līdzekļi), šo finansējuma daļu uzskatīt par “valsts līdzekļiem”, kas ir attiecināmi uz valsti, var tikai tad, ja iesaistītās dalībvalstis šos līdzekļus var brīvi izmantot. Šīm finansējuma daļām vajadzīga valsts atbalsta papildu pārbaude, arī tad, ja ir izpildīti visi pārējie valsts atbalsta klātbūtnes nosacījumi saskaņā ar LESD 107. panta 1. punktu.

3.1.3. ESI fondu ieguldījums ES fondos, ko tieši vai netieši pārvalda Savienība

Saskaņā ar KNR 38. panta 1. punkta a) apakšpunktu dalībvalstis var ieguldīt ESI fondu programmu līdzekļus Savienības līmenī izveidotos finanšu instrumentos (tieša vai netieša Savienības pārvaldība). Šādi ieguldījumi nebūtu uzskatāmi par valsts līdzekļiem, un to izmantošana nebūtu attiecināma uz valsti, ja iesaistītā dalībvalsts neparedz nekādus nosacījumus šo ESI fondu izmantošanai, izņemot nosacījumu, ka ESI fondu ieguldījumi jāiegulda iesaistītās dalībvalsts teritorijā, kā noteikts darbības programmā(-ās). Ar šo nosacījumu nepietiek, lai uzskatītu, ka līdzekļi ir attiecināmi uz dalībvalsti, jo ESI fondu līdzekļus piešķir dalībvalstīm saskaņā ar Savienības noteikumiem, kuros jau noteikts, kuras dalībvalsts teritorijā šie līdzekļi jāiegulda¹⁴.

¹² Finanšu regulas 209. panta 2. punkta c) apakšpunkts.

¹³ “Apvāršņa 2020” pamatā ir Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1291/2013 (2013. gada 11. decembris), ar ko izveido Pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvāršnis 2020” (2014.–2020. gads) un atceļ Lēmumu Nr. 1982/2006/EK (Teksts attiecas uz EEZ) — OV L 347, 20.12.2013., 104. lpp.) (“Apvāršņa 2020” regula”).

¹⁴ KNR 70. pantā ir noteikts, ka dalībvalstīm jāatbalsta darbības konkrētā programmas teritorijā. To fondu sadalījumu, kuru pieejamību nodrošinājusi dalībvalsts, nosaka ar KNR VII pielikumā ietvertu un Komisijas Īstenošanas lēmumā (2014/190/ES) minēto metodiku: Komisijas Īstenošanas lēmums (2014. gada 3. aprīlis), ar ko nosaka kopējo resursu gada sadalījumu pa dalībvalstīm Eiropas Reģionālās attīstības fondam, Eiropas Sociālajam fondam un Kohēzijas fondam atbilstīgi mērķim “Investīcijas izaugsmei un nodarbinātībai” un mērķim “Eiropas teritoriālā sadarbība”, Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvai atvēlētā īpašā piešķiruma resursu gada sadalījumu pa dalībvalstīm kopā ar atbalsttiesīgo reģionu sarakstu un summas, kas jāpārvieta no katras dalībvalsts Kohēzijas fonda un struktūrfondu piešķirumiem uz Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu un uz atbalstu vistrūcīgākajām personām, laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam (izziņots ar dokumenta numuru C(2014) 2082) (OV L 104, 8.4.2014.).

Ciktāl ESI fondu ieguldījumi atbilst iepriekš minētajiem nosacījumiem, tie nav uzskatāmi par valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta nozīmē. Tādējādi šādiem ieguldījumiem nav jāatbilst valsts atbalsta noteikumiem. Tā vietā, ņemot vērā, ka ES līmeņa finanšu instrumentiem jāatbilst valsts atbalsta noteikumiem, kā paskaidrots 3.1.2. punktā turpmāk, tas nozīmē, ka attiecībā uz Savienības līdzekļiem un tiem pievienotajiem ESI fondu līdzekļiem atbilstību valsts atbalsta noteikumiem nodrošina Komisija, izstrādājot instrumentu.

3.1.4. EIB grupas līdzekļi

Kad EIB grupa (EIB/EIF) iegulda pašu līdzekļus uz savu risku, tos uzskata par privātu finansējumu saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem, un tie nav valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta nozīmē. Tas arī nozīmē, ka EIB/EIF pašu līdzekļi, kas ir ieguldīti, EIB/EIF uzņemoties *pilnu* pašu risku, netiek ņemti vērā, aprēķinot *de minimis* robežvērtību, paziņošanas robežvērtības vai atbalsta intensitāti.

Ja tomēr dalībvalstis sniedz garantijas vai jebkādu citu atbalstu EIB grupai, EIB grupa neiegulda līdzekļus, uzņemoties *pilnu* pašu risku. Tāpēc šādos apstākļos EIB grupas ieguldījumus nevar uzskatīt par privātiem valsts atbalsta politikas nozīmē. Turklāt, tā kā šāda garantija ietver valsts līdzekļus un ir attiecināma uz valsti, tai jāatbilst valsts atbalsta noteikumiem.

Piemērs

Scenārijs A: EIB izveido fondu ar pašu līdzekļiem bez jebkāda atbalsta (piemēram, garantijām) no dalībvalstīm vai Savienības līdzekļiem. EIB līdzekļi uzskatāmi par privātiem līdzekļiem. Tādējādi valsts atbalsta noteikumus nepiemēro.

Scenārijs B: EIB saņem valsts publisko un/vai ESI fondu atbalstu, piemēram, garantiju segt (daļēji) EIB risku saistībā ar jaunizveidotiem aizdevumiem. Šādā gadījumā EIB ieguldījumu neuzskata par “privātu” valsts atbalsta kontroles nolūkā. Ja ir izpildīti arī visi pārējie valsts atbalsta pastāvēšanas nosacījumi, publiskajai garantijai jāatbilst valsts atbalstam (to finansē no valsts līdzekļiem, un tā ir attiecināma uz valsti).

3.1.5. EIB grupas līdzekļi, uz kuriem attiecas Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF)¹⁵ garantija

Budžeta garantija, ko nodrošina ES saskaņā ar ESIF regulu, un garantētā EIB finansiālā vai ieguldījumu darbība nav uzskatāma par “valsts līdzekļiem” un tādējādi arī nav valsts atbalsts. Tādējādi to EIB grupas līdzekļu izmantošanai, uz kuriem attiecas ESIF garantija, nav vajadzīga valsts atbalsta kontrole. ESIF atbalstītos projektus vai ieguldījumu platformas var apvienot ar finansiālo atbalstu (līdzfinansējumu) no ESI fondiem vai ar valsts publiskajiem līdzekļiem. Šādos gadījumos uz finansējumu, kas papildina ESIF, attiecas valsts atbalsta noteikumi, kā paskaidrots 3.1.1. iedaļā.

Pēc tā dēvētās *Omnibus* regulas¹⁶ stāšanās spēkā 2018. gada 2. augustā KNR 39.a pants ļauj vadošajai iestādei ieguldīt ESI fondu līdzekļus finanšu instrumentā, apvienojot šādu ieguldījumu ar EIB finanšu produktiem ESIF ietvaros kā jaunu īstenošanas iespēju saskaņā ar KNR 38. panta 1. punkta c) apakšpunktu. KNR 39.a panta 6. punktā ir

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2015/1017 (2015. gada 25. jūnijs) par Eiropas Stratēģisko investīciju fondu, Eiropas Investīciju konsultāciju centru un Eiropas Investīciju projektu portālu, ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1291/2013 un (ES) Nr. 1316/2013 — Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (OV L 169, 1.7.2015., 1. lpp.).

¹⁶ Sk. 8. zemspītras piezīmi.

atgādināts, ka atbilstība piemērojamiem tiesību, aktiem, tostarp valsts atbalsta tiesību aktiem, ir jānodrošina attiecībā uz jebkuru ESI fondu programmas ieguldījumu, kā paskaidrots šajā norādījumu dokumentā un norādījumu dokumentā par ESI fondu/ESIF apvienošanu, kurā ietverti norādījumi par valsts atbalstu¹⁷.

Piemērs

EIB izveido fondu ar pašu līdzekļiem, kurus balsta ESIF garantija.

Fonda izveide un īstenošana neietver “valsts līdzekļus”, tādējādi tai nepiemēro valsts atbalsta kontroli.

Tomēr, ja fonds saņem papildu līdzekļus no ESI fondiem vai no valsts publiskajiem līdzekļiem, šīs daļas atbalsts uzskatāms par “valsts līdzekļiem”. Tam būtu jāatbilst valsts atbalsta noteikumiem, ja ir izpildīti arī pārējie atbalsta jēdziena nosacījumi.

Būtu jāņem vērā, ka EIB grupas līdzekļi, kurus atbalsta ESIF garantija, nav ieguldīti, EIB uzņemoties pilnu pašu risku. Tādējādi šajā gadījumā EIB grupas ieguldījumus nevar uzskatīt par privātiem ieguldījumiem tāda EIB grupas “pašu ieguldījuma” nozīmē, uz kuru neattiecas nekāds publiskais atbalsts vai privātu ieguldītāju devums, kā prasīts valsts atbalsta noteikumos.

3.1.6. Pārskats par vajadzīgo “valsts līdzekļu” kritērija valsts atbalsta novērtējumu atbilstoši līdzekļu veidiem

Līdzekļu veidi				
ESI fondu līdzekļi (dalītā pārvaldībā)	Valsts publiskie līdzekļi	Tieši/netieši pārvaldīti Savienības fondi (piemēram, “Apvārsnis 2020”, COSME ¹⁸ vai ESI fondi tiešā/netiešā pārvaldībā, vai ESI fondi, saistībā ar kuriem veikti beznosacījuma pārvedumi, sk. 3.1.3. punktu)	EIB grupas līdzekļi (bez risku seguma vai cita atbalsta no Savienības vai valsts publiskajiem līdzekļiem)	EIB grupas līdzekļi, uz kuriem attiecas ESIF garantija
Valsts līdzekļi: jā Vajadzīga atbilstība valsts	Valsts līdzekļi: jā Vajadzīga atbilstība	Valsts līdzekļi: nē Atbilstību valsts atbalsta noteikumiem	Valsts līdzekļi: nē Nav ar valsts atbalstu saistītu	Valsts līdzekļi: nē Nav ar valsts atbalstu saistītu

¹⁷ <https://www.fi-compass.eu/publication/ec-regulatory-guidance/new-guidelines-combining-european-structural-and-investment-funds>

¹⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1287/2013 (2013. gada 11. decembris), ar ko izveido Uzņēmumu un mazo un vidējo uzņēmumu konkurētspējas programmu (COSME) (2014.–2020. gads) un atceļ Lēmumu Nr. 1639/2006/EK (Dokuments attiecas uz EEZ — OV L 347, 20.12.2013., 33. lpp.).

atbalsta noteikumiem ¹⁹	valsts atbalsta noteikumiem	nodrošina Komisija instrumenta līmenī	prasību	prasību (sk. arī 3.1.5. punktu)
Ja tiek apvienoti dažādi līdzekļu veidi, valsts atbalsta noteikumu piemērošana jāpārbauda atsevišķi par katru daļu				

3.2. “Uzņēmumi”, kas iesaistīti finanšu instrumentos²⁰

LESD 107. panta 1. punktā minētais atbalsta jēdziens paredz, ka atbalstu piešķir “uzņēmumam”. Eiropas Savienības Tiesa “uzņēmumus” konsekventi ir definējusi kā subjektus, kas veic saimniecisko darbību, neatkarīgi no to juridiskā statusa un finansēšanas veida²¹. “Saimnieciskā darbība” ir jebkura darbība, kas ietver preču un pakalpojumu piedāvāšanu tirgū²².

“Uzņēmuma” definīcija paredz, ka:

- subjekta statuss nav izšķirošs (piemēram, subjekts, kas ir daļa no valsts pārvaldes, var būt uzņēmums);
- nav svarīgi, vai subjekts ir izveidots, lai gūtu peļņu (bezpeļņas subjekts arī var piedāvāt preces un pakalpojumus tirgū);
- subjekta klasificēšana par uzņēmumu vienmēr ir atkarīga no konkrētas darbības (subjekts var veikt gan saimniecisku, gan nesaimniecisku darbību); tādā gadījumā uz to attiecas valsts atbalsta noteikumi saistībā ar tā saimniecisko darbību.

Valsts atbalsta klātbūtne jāpārbauda attiecībā uz visiem dalībniekiem, kas iesaistīti finanšu instrumentos. Tāpēc attiecībā uz visiem dalībniekiem būtu jāpārbauda, vai tos var klasificēt kā “uzņēmumus”, ja vien valsts atbalsta klātbūtni nevar izslēgt, pamatojoties uz citām LESD 107. panta 1. punkta prasībām.

Fondu pārvaldnieki un ieguldītāji, kas iesaistīti finanšu instrumentā, parasti tiek klasificēti kā “uzņēmumi”, jo tie veic saimniecisku darbību²³. Galasaņēmēju situācija var būt atšķirīga, jo īpaši gadījumos, kad saņēmēji ir fiziskas personas, kas neveic saimniecisku darbību vai veic darbību, kas pēc būtības nav uzskatāma par saimniecisku.

3.3. Priekšrocība²⁴

Vēl viena kopīga prasība attiecībā uz valsts atbalsta klātbūtni ir šāda: pasākums ietver priekšrocību. Priekšrocība LESD 107. panta 1. punkta nozīmē ir ikviens saimnieciskais labums, ko uzņēmums nebūtu guvis parastos tirgus apstākļos, tas ir, bez valsts

¹⁹ Uz EARDF un EJZF attiecas īpaši valsts atbalsta noteikumi.

²⁰ Papildu norādījumus par uzņēmuma jēdzienu sk. paziņojuma par VAJ 2. iedaļā.

²¹ Apvienotās lietas no C-180/98 līdz C-184/98, *ECR* I-6451, 74. punkts.

²² Lieta 118/85, *ECR* 2599, 7. punkts.

²³ Ja fondu pārvaldnieks tikai pārvalda un nav līdzieguldītājs, to var klasificēt kā parastu “instrumentu”, un tādējādi uz to neattiecas LESD 107. panta 1. punktā noteiktais “uzņēmuma” jēdziens. Sk. lietu SA.37824:

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/254119/254119_1608806_109_2.pdf;

sk. arī lēmumu lietā SA.36904, 71. punkta b) apakšpunktu:

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/256075/256075_1711610_153_2.pdf.

²⁴ Papildu norādījumus par priekšrocības jēdzienu sk. paziņojuma par VAJ 4. iedaļā.

iejaukšanās²⁵. Tādējādi priekšrocību (un arī valsts atbalstu) var izslēgt, ja publisko iestāžu veiktie saimnieciskie darījumi atbilst parastajiem tirgus apstākļiem. Šādā gadījumā uzskata, ka publiskā iestāde rīkojas kā salīdzināms “tirgus ekonomikas dalībnieks”.

Tālāk minētie elementi ir īpaši būtiski, piemērojot tirgus ekonomikas dalībnieka (TED) pārbaudi finanšu instrumentiem.

- a) **(Līdz)ieguldītājiem** nav priekšrocības (un arī valsts atbalsta), ja ieguldījumus līdzvērtīgi veic publiskie un privātie ieguldītāji vai publiskie ieguldījumi atbilst tirgus noteikumiem, kas paredzēti, pamatojoties uz salīdzinošu vērtēšanu vai citām novērtēšanas metodēm.

Ieguldījumu uzskata par līdzvērtīgu, ja²⁶:

- to ar vienādiem noteikumiem un nosacījumiem veic publiskie un privātie ieguldītāji (publiskajiem un privātajiem ieguldītājiem ir tādi paši riski un tāda pati atlīdzība, kā arī tāds pats subordinācijas līmenis tādā pašā riska kategorijā daudzpakāpju finansējuma struktūras gadījumā), un
- abu kategoriju dalībnieki iejaucas vienlaikus (publisko un privāto ieguldītāju ieguldījumu veic ar to pašu ieguldījumu darījumu), un
- privātā ieguldītāja intervencei ir reāla ekonomiskā nozīme, Riska finansējuma pamatnostādnes (RFP)²⁷ noteiktais minimums — 30 %).

Pamatojoties uz RFP 35. punktu, ciktāl ieguldījuma nosacījumi (gan ieguldītāju, gan finanšu starpnieka līmenī) ir saskaņā ar TED pārbaudi, nav vajadzības veikt papildu pārbaudi par potenciālo atbalstu galasaņēmēja līmenī.

Ja finanšu instrumenti ļauj privātajiem līdzieguldītājiem veikt finansiālus ieguldījumus uzņēmumā vai uzņēmumu kopumā ar nosacījumiem, kas ir atšķirīgi no tiem (izdevīgāki nekā tie), kurus piemēro publiskajiem ieguldītājiem, kas veic ieguldījumus tajā pašā uzņēmumā, šie privātie ieguldītāji ar šādu atšķirīgu attieksmi var gūt priekšrocību. Šāda priekšrocība var būt prioritāra peļņa (stimuls gūt prioritāru peļņu — *upside incentive*) vai samazināts zaudējumu risks salīdzinājumā ar publiskajiem ieguldītājiem pamatā esošā darījuma neizdošanās gadījumā (aizsardzība pret zaudējumu riskiem — *downside protection*). Jānodrošina šāda ieguldītājiem sniegtā atbalsta atbilstība, pamatojoties vai nu uz Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas (VGAR) 16., 21. un 39. pantu, vai uz Komisijas iepriekšēju paziņojumu un apstiprinājumu. Jāņem vērā, ka ESI fondu finansētu instrumentu gadījumā atšķirīga attieksme pret ESIF finansētu līdzieguldījumu ir atļauta saskaņā ar KNR 43.a pantu. Tomēr atšķirīga attieksme pret ieguldītājiem, kas darbojas saskaņā ar tirgus ekonomikas principu, neskar Savienības valsts atbalsta noteikumus.

Dažos gadījumos (piemēram, garantiju gadījumā vai ja nav privātu ieguldītāju) tirgus apstākļus nevar tieši noteikti ar līdzvērtības pārbaudi. Taču tas obligāti nenozīmē, ka publiskais darījums neatbilst tirgus apstākļiem. Šādos gadījumos atbilstību tirgus noteikumiem var novērtēt, pamatojoties uz salīdzinošu vērtēšanu vai citām novērtējuma metodēm (piemēram, noteikt ieguldījumu neto pašreizējo

²⁵ Lieta C-39/94 ECR I-3547, 60. punkts.

²⁶ Papildu norādījumus par līdzvērtīgiem darījumiem sk. paziņojuma par VAJ 4.2.3.1. punkta i) apakšpunktā.

²⁷ Komisijas paziņojums “Pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska finansējuma ieguldījumus” (OV C 19, 22.1.2014., 4. lpp.).

vērtību (NPV) līmenī, kas būtu pieņemams privātam dalībniekam tirgus ekonomikā). Ja konstatē, ka darījums atbilst tirgus apstākļiem, tas nav valsts atbalsts²⁸.

- b) Arī **finanšu instrumentus īstenojošas struktūras (finanšu starpnieki, fondu fondi / fondu pārvaldnieki)** var būt valsts atbalsta saņēmēji, ja atlīdzība par pakalpojumiem vai atmaksa par finanšu instrumenta īstenošanu pārsniedz tirgus likmes.

Ir dažādi veidi, kā noteikt, vai finanšu instrumentus īstenojošu struktūru / fondu pārvaldnieku atlīdzība atbilst tirgus likmēm. Piemēram, ja fondu pārvaldnieks tiek izraudzīts pārredzamā, nediskriminējošā un beznosacījumu konkursa atlases procedūrā, tā atlīdzību var uzskatīt par atbilstošu tirgus likmēm. Šī prasība ir piemērojama visiem finanšu darījumiem, uz kuriem attiecas valsts atbalsta noteikumi²⁹.

Omnibus regulā ir precizēts, kad dalībvalstis, kas atbalsta finanšu instrumentus, var tieši piešķirt valstij piederošai bankai vai iestādei pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesības finanšu instrumentu īstenošanai.

KNR 38. panta 4. punkta b) apakšpunkta iii) punkta formulējums izslēdz iespēju dalībvalstij piešķirt šādai bankai vai iestādei nepamatotu priekšrocību salīdzinājumā ar konkurentiem vai ļaut izkropļot tirgu.

Ja netiek izmantota pārredzama, nediskriminējoša un beznosacījumu konkursa atlases procedūra, atlīdzības/atmaksas atbilstību tirgum var pierādīt citā veidā.

Attiecībā uz atlīdzību/atmaksu, kas atbilst KNR noteikumiem, 5. iedaļā aprakstītie standarta instrumenti nodrošina, ka atlīdzība nerada bažas par valsts atbalstu³⁰.

Attiecībā uz atlīdzību/atmaksu, kas neatbilst KNR noteikumiem, t. i., uz kuru neattiecas standarta instrumentu darbības joma, atbilstība tirgum būtu jānovērtē katrā individuālā gadījumā.

- c) **Galasaņēmēju līmenī:**

ja aizdevums vai garantija atbilst nosacījumiem, kas minēti paziņojumā par atsaucē likmi³¹ vai paziņojuma par garantijām³² 3. iedaļā, to uzskata par atbilstīgu tirgum, un tādējādi tie nav valsts atbalsts galasaņēmējiem. Arī attiecībā uz citiem atbalsta veidiem var būt iespējams pierādīt, ka tie ir atbilstīgi tirgum³³.

Tomēr kohēzijas politikas finansēto finanšu instrumentu vispārējais mērķis ir reaģēt uz tirgus nepilnībām. Tāpēc šāda instrumenta būtība ir tāda, ka priekšrocība var pastāvēt galasaņēmēju — kuri to nebūtu varējuši iegūt tirgū — līmenī.

²⁸ Papildu norādījumus par tirgus ekonomikas kritērija piemērošanu sk. 4.2.3.2. iedaļā.

²⁹ Papildu norādījumus sk. paziņojuma par VAJ 4.2.3.1. punkta ii) apakšpunktā.

³⁰ Šis apgalvojums attiecas uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu.

³¹ Komisijas paziņojums par atsaucē likmes un diskonta likmes noteikšanas metodes pārskatīšanu (OV C 14, 19.1.2008., 6. lpp.).

³² EK līgums par valsts atbalstu garantiju veidā (OV C 155, 20.6.2008., 10. lpp.), kas grozīts ar kļūdas labojumu Komisijas paziņojumā par EK līguma 87. un 88. panta piemērošanu valsts atbalstam garantiju veidā (OV C 244, 25.9.2008., 32. lpp.).

³³ Piemērus sk. pielikuma 2.2. un 2.3. punktā.

3.4. Konkurēncē izkropļojumi un ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm / *de minimis* atbalsts

Valsts atbalsts pastāv tikai tad, ja tas kropļo konkurēnci un ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm. Turklāt atbalstu, kas atbilst piemērojamajai *de minimis* regulai, uzskata par tādu, kas neatbilst visiem LESD 107. panta 1. punktā noteiktajiem kritērijiem. Tādējādi uz šādu atbalstu neattiecas paziņojums par valsts atbalstu. Attiecībā uz 2014.–2020. gada finansēšanas periodu galvenokārt Komisijas Regula (ES) Nr. 1407/2013³⁴ ir atbilstoša, lai noteiktu *de minimis* robežvērtību vienam uzņēmumam 200 000 EUR apmērā trīs gadu periodā. Papildus robežvērtībai jāizpilda arī piemērojamās *de minimis* regulas visas pārējās prasības.

Lai gan saskaņā ar ELFLA regulu uz **primāro lauksaimniecisko darbību** neattiecinā valsts atbalsta noteikumus, darbībai, kas nav minēta pielikumā un ko atbalsta ar ELFLA finanšu instrumentiem, ir jāatbilst vispārējiem valsts atbalsta noteikumiem. Līdzīgi tādas lauksaimnieciskās darbības gadījumā, ko atbalsta ar finanšu instrumentiem, kuri netiek finansēti no ELFLA, piemēro valsts atbalsta noteikumus, t. i., lauksaimniecības *de minimis* robežvērtību (25 000 EUR atbalsts katrai dalībvalstij vienam uzņēmumam jebkurā trīs fiskālo gadu periodā), kā arī citus noteikumus, kas paredzēti Komisijas Regulā (ES) Nr. 1408/2013³⁵.

Tādu zivsaimniecības un akvakultūras produktu gadījumā, uz kuriem attiecas LESD I pielikums, maksājumus, ko dalībvalstis veic kā daļu no EJZF līdzfinansēta finansējuma atbilstoši EJZF regulas noteikumiem, principā neuzskata par valsts atbalstu (sal. ar EJZF regulas 8. panta 2. punktu). Attiecībā uz projektiem vai programmām, kas nav saistītas ar zivsaimniecību (t. i., integrētās jūrlietu politikas jautājumi), piemēro valsts atbalsta režīmu. Komisijas Regula (ES) Nr. 717/2014 (ar ko aizstāj Komisijas Regulu (EK) Nr. 875/2007)³⁶ attiecas uz atbalstu, ko piešķir uzņēmumiem zvejniecības un akvakultūras nozarē, izņemot šīs regulas 1. pantā minētos gadījumus, un paredz robežvērtību 30 000 EUR apmērā katram saņēmējam jebkurā trīs gadu periodā (*Zivsaimniecības de minimis* regula). Turklāt katrai dalībvalstij jāievēro *Zivsaimniecības de minimis* regulas pielikumā noteiktais maksimālais kopējais apjoms (tā dēvētais “valsts maksimālais apjoms”), piešķirot atbalstu uzņēmumiem, kas darbojas zvejniecības un akvakultūras nozarē. Papildus citiem Komisijas *Zivsaimniecības de minimis* regulā minētajiem noteikumiem *de minimis* atbalsts, ko piešķir visiem uzņēmumiem zvejniecības un akvakultūras nozarē trīs gadu periodā, nedrīkst pārsniegt 2,5 % no gada nozvejas, apstrādes un akvakultūras apgrozījuma katrā dalībvalstī.

De minimis regulu var piemērot katram no dažādajiem dalībniekiem, kas iesaistīti finanšu instrumentos. Tomēr ir jābūt izpildītām visām regulas prasībām. Īpaša uzmanība jāpievērš turpmāk norādītajiem punktiem.

Saskaņā ar ESI fondu noteikumiem struktūrām, kas īsteno finanšu instrumentus, nebūtu jāsaņem valsts atbalsts, arī ne *de minimis* atbalsts, par īstenošanu, jo tas nebūtu

³⁴ Komisijas Regula (ES) Nr. 1407/2013 (2013. gada 18. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam (Teksts attiecas uz EEZ — OV L 352, 24.12.2013., 1. lpp.).

³⁵ Komisijas Regula (ES) Nr. 1408/2013 (2013. gada 18. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam lauksaimniecības nozarē, kas grozīta ar Komisijas 2019. gada 21. februāra Regulu (ES) 2019/316 (OV L 511, 22.2.2019., 1. lpp.).

³⁶ Komisijas Regula (ES) Nr. 717/2014 (2014. gada 27. jūnijs) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam zvejniecības un akvakultūras nozarē (OV L 190, 28.6.2014., 45. lpp.).

saskaņā ar finanšu instrumentam piemērojamo ESI fondu mērķu nolūku, proti, līdzekļu novirzīšanu galasaņēmējiem³⁷. Tādējādi pat tad, ja būtu iespējams struktūrām, kas īsteno finanšu instrumentus, nodrošināt atbilstību valsts atbalstam, būtu jāņem vērā, ka atbalsts šīm struktūrām no ESI fondiem parasti nav saskaņā ar ESI fondu noteikumiem.

Attiecībā uz galasaņēmējiem jāpievērš īpaša uzmanība, ja galasaņēmējs pieder pie uzņēmumu grupas. *De minimis* robežvērtība attiecas uz “vienu uzņēmumu”. Tāpēc atbalsts būtu jāpiešķir tikai līdz trīs gadu kopējai 200 000 EUR robežvērtībai visiem grupas uzņēmumiem, kas uzskatāmi par vienu uzņēmumu.

Turklāt dalībvalstīm jāpievērš īpaša uzmanība tam, ka atbalsts, kas ietverts pašu kapitāla, kvazikapitāla un kapitāla ieplūdē, nevar gūt labumu no *de minimis* regulas, ja vien kapitāls vai publisko līdzekļu ieplūdes kopējais apjoms nepārsniedz *de minimis* robežvērtību vai ja tiek izpildīti tā dēvētie *de minimis* regulas drošības zonas nosacījumi. Turklāt ir piemērojami visi pārējie *de minimis* regulā prasītie nosacījumi, tostarp pārredzamības prasība.

4. Gadījumi, uz kuriem neattiecas paziņošanas prasība

Ja pastāv valsts atbalsts, LESD 108. panta 3. punkts paredz, ka parasti attiecīgajai dalībvalstij jāiesniedz paziņojums par valsts atbalstu. Tomēr līdz ar Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas³⁸ (“2014. gada VGAR”) darbības jomas paplašināšanu ir ievērojami palielinājušās iespējas izvairīties no valsts atbalsta paziņošanas procedūras.

Šie 2014. gada VGAR noteikumi ir īpaši būtiski saistībā ar kohēzijas politikas finanšu instrumentiem:

- 2014. gada VGAR 16. pants (reģionālais pilsētu attīstības atbalsts);
- 2014. gada VGAR 21. pants (riskā finansējuma atbalsts);
- 2014. gada VGAR 22. pants (darbības sākšanas atbalsts);
- 2014. gada VGAR 39. pants (ieguldījumu atbalsts ēku energoefektivitātes projektiem).

Papildus iepriekš minētajiem pieciem VGAR noteikumiem atbalsta saņēmēji dažādos finanšu instrumentu līmeņos var gūt labumu arī no citiem 2014. gada VGAR noteikumiem. Konkrētāk, noteikumu par reģionālo ieguldījumu atbalstu 2014. gada VGAR 14. pantā var piemērot finanšu instrumentiem atbalstāmos apgabalos.

Komisijas dienesti sniedza papildu norādījumus par 2014. gada VGAR interpretāciju “Praktiskajā rokasgrāmatā” / jautājumu un atbilžu dokumentā³⁹.

Turklāt pastāv konkrētām nozarēm piemērojamas grupu atbrīvojuma regulas, piemēram, Komisijas 2014. gada 25. jūnija Regula (ES) Nr. 702/2014, ar kuru konkrētas atbalsta kategorijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu.

Tāpat arī attiecībā uz zvejniecību un akvakultūru pastāv nozarei piemērojama regula, proti, Komisijas Regula (ES) Nr. 1388/2014, kas ir nozarei piemērojamā grupu

³⁷ Tas neskar faktu, ka īstenošanas struktūra ar saņemt atbalstu no ESI fondiem citiem nolūkiem, piemēram, apmācības atbalstu darba ņēmējiem.

³⁸ Komisijas Regula (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (Teksts attiecas uz EEZ — OV L 187, 26.6.2014., 1. lpp.).

³⁹ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html

atbrīvojuma regula, kura pieņemta 2014. gada 16. decembrī un stājās spēkā 2015. gada 1. janvārī.

5. Standarta instrumenti

Komisija ir izstrādājusi standarta noteikumus un nosacījumus par konkrētiem finanšu instrumentu veidiem. Ar standarta noteikumiem un nosacījumiem nodrošina atbilstību valsts atbalsta noteikumiem un tādējādi veicina Savienības finansiālā atbalsta sniegšanu galasaņēmējiem. Dalībvalstis var brīvprātīgi izmantot standarta instrumentus.

Līdz šim Komisija ir pieņēmusi piecus dažādus standarta instrumentus⁴⁰, kas izklāstīti turpmāk.

- **Riska dalīšanas aizdevums MVU atbalstam**

Riska dalīšanas aizdevuma standarta instruments ir izstrādāts kā no valsts atbalsta neatkarīgs instruments, t. i., tirgum atbilstīga atlīdzība finanšu starpniekam un finanšu starpnieka veikta finansiālo priekšrocību pilnīga nodošana galasaņēmējiem. Uz galasaņēmējiem nodrošināto finansējumu attiecas piemērojamā *de minimis* regula.

- **Ierobežotā portfeļa garantija**

Ierobežotā portfeļa garantija sniedz riska segumu jauniem, ieņēmumus nesošiem aizdevumiem MVU un ir izstrādāta kā no valsts atbalsta neatkarīgs instruments, t. i., tirgum atbilstīgs tāda finanšu starpnieka līmenī, kas pārvalda garantijas fondu, un tādu finanšu iestāžu līmenī, kuras veido jauno aizdevumu portfeļus. Uz galasaņēmējiem sniegto atbalstu attiecas piemērojamā *de minimis* regula.

- **Renovācijas aizdevums energoefektivitātes un atjaunojamās enerģijas pasākumiem dzīvojamo māju būvniecībā**

Tas ir izstrādāts kā no valsts atbalsta neatkarīgs instruments, t. i., tirgum atbilstīga atlīdzība finanšu starpniekam un finanšu starpnieka veikta finansiālo priekšrocību pilnīga nodošana galasaņēmējiem. Uz galasaņēmējiem nodrošināto finansējumu attiecas piemērojamā *de minimis* regula.

- **Pilsētu attīstības fonds**

Pilsētu attīstības fonds ir aizdevumu fonds pilsētu attīstības projektiem atbalstāmos reģionos un ir izstrādāts kā instruments, uz kuru neattiecas paziņošanas prasība par valsts atbalstu saskaņā ar 2014. gada VGAR 16. pantu.

- **Pašu kapitāla līdzieguldījumu mehānisms**

Līdzieguldījumu mehānisms ir pašu kapitāla fonds MVU vajadzībām. Tas ir izstrādāts kā instruments, uz kuru neattiecas paziņošanas prasība par valsts atbalstu saskaņā ar 2014. gada VGAR 21. pantu.

Papildu norādījumi par standarta instrumentiem ir pieejami šādā saitē:

<https://www.fi-compass.eu/publication/event-material/presentation-financial-instruments-under-esif-standard-terms-and>.

⁴⁰ Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 964/2014 (2014. gada 11. septembris), kurā izklāstīti noteikumi par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 piemērošanu attiecībā uz standarta noteikumiem un nosacījumiem par finanšu instrumentiem (OV L 271, 12.9.2014., 16. lpp.).

6. Gadījumi, kad ir vajadzīgi paziņojumi par valsts atbalstu

Ja finanšu instruments ietver tāda valsts atbalsta piešķiršanu, kas neatbilst nosacījumiem, kuri ļauj nepiemērot prasību par paziņošanu, attiecīgajai dalībvalstij jāiesniedz paziņojums par valsts atbalstu. Atbalstu nedrīkst piešķirt, kamēr Eiropas Komisija nav pieņēmusi lēmumu, ar ko apstiprina valsts atbalstu.

Valsts iestādes, kas vēlas saņemt konsultācijas par paziņojumiem par valsts atbalstu, var sazināties ar galveno valsts kontaktpunktu attiecībā uz valsts atbalstu. Turklāt Komisijas Konkurences ģenerāldirektorāts (Konkurences ĢD) sniedz norādījumus dalībvalstīm attiecībā uz paziņojumu par valsts atbalstu sagatavošanu. Plašāka informācija ir pieejama arī Konkurences ĢD tīmekļa vietnē⁴¹.

⁴¹ http://ec.europa.eu/competition/index_en.html

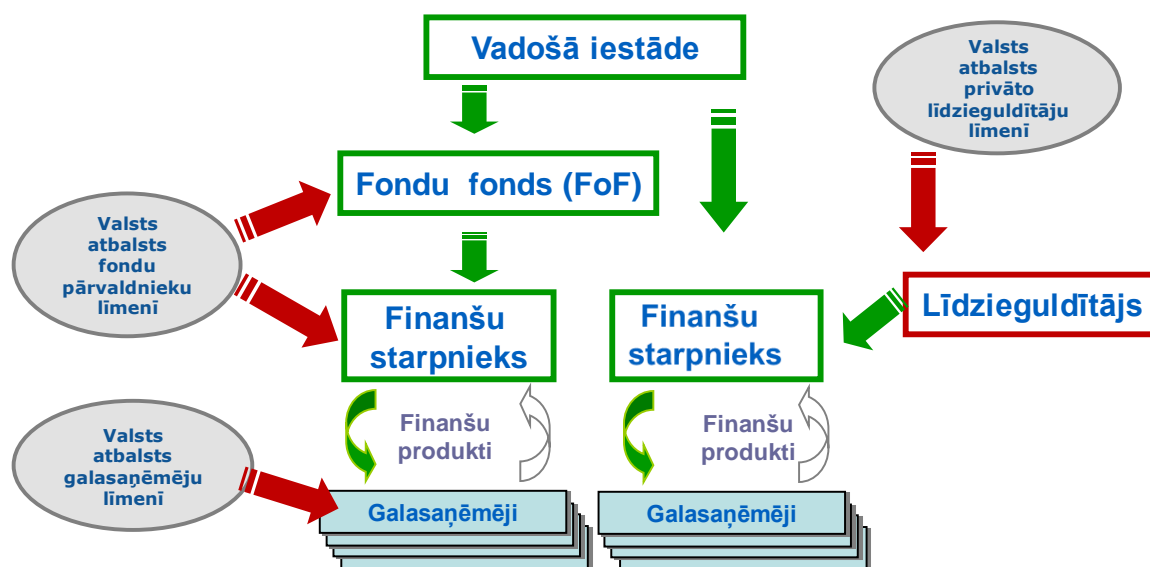
PIELIKUMS

Praktiski skaidrojumi un piemēri par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu finanšu instrumentiem, ko finansē Eiropas strukturālie un investīciju fondi

1. Ievads

Ņemot vērā jautājumus, ko dažādas ieinteresētās personas uzdevušas pēc tam, kad tika publicēts sākotnējais SWD⁴², kurā sniegti norādījumi⁴³ par valsts atbalsta piemērošanu attiecībā uz finanšu instrumentiem (FI), ko finansē ESI fondi, šis pielikums **papildina** minēto SWD. Pielikumā ir sniegti praktiski **papildu** norādījumi, jo īpaši par daudzajām situācijām, kas **nerada** ar valsts atbalstu saistītas bažas, un par faktu, ka valsts atbalsts var pastāvēt dažādos līmeņos. Ar atbilstību valsts atbalsta noteikumiem tikai galasaņēmēja līmenī finanšu instrumentu kontekstā vien nepietiek (sk. 1. attēlu).

1. attēls. Valsts atbalsts var būt iesaistīts visos līmeņos

Avots: *European Social Fund financial instruments and State aid, fi-compass paper*

Pielikuma pirmajā iedaļā ir izceltas tipiskās situācijas, kad FI neietver valsts atbalstu un uz tiem neattiecas valsts atbalsta kontrole, proti, kad ir nodrošināta atbilstība tirgus apstākļiem katrā FI līmenī.

Attiecībā uz FI, kas neatbilst tirgum, šajā dokumentā ir sniegti vispārēji norādījumi par situācijām, kad valsts atbalstu tik un tā var izslēgt gan FI īstenojošo struktūru līmenī⁴⁴ (atbalsta pilnīga nodošana galasaņēmējiem), gan galasaņēmēja līmenī (nesaimnieciskas

⁴² Sk. SWD(2017) 156 *final* — Norādījumi par valsts atbalstu saistībā ar Eiropas strukturālo un investīciju (ESI) fondu finanšu instrumentiem 2014.–2020. gada plānošanas periodā, pieejami vietnē

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/guidelines/2017/guidance-on-state-aid-in-european-structural-and-investment-esi-funds-financial-instruments-in-the-2014-2020-programming-period.

⁴³ Tas neskar Tiesas un Vispārējās tiesas informāciju vai Komisijas lēmumus.

⁴⁴ Šajā pielikumā attiecībā uz FI īstenošajām struktūrām var tikt lietots termins “finanšu starpnieki”.

darbības, ietekme uz tirdzniecību un konkurenci un *de minimis* atbalsts). Attiecībā uz finanšu instrumentiem, kas ietver valsts atbalstu, dokumentā ir sniegti papildu norādījumi par to, kā nodrošināt, ka atbalsts ir saderīgs ar ES valsts atbalsta noteikumiem un tādējādi arī ar iekšējo tirgu.

Šā pielikuma otrajā iedaļā ir sniegti konkrēti piemēri par trīs dažādiem FI veidiem, lai ilustrētu valsts atbalsta noteikumu novērtēšanas loģikas piemērošanu konkrētiem FI.

2. Tipiskas situācijas, kad FI neietver valsts atbalstu

Pamatprincipi, kas veido valsts atbalsta jēdzienu, ir sīki izskaidroti Komisijas paziņojumā par valsts atbalsta jēdzienu⁴⁵. SWD ir sniegti plašāki konkrēti skaidrojumi attiecībā uz darījumu kvalificēšanu par valsts atbalstu FI kontekstā. Šaubu gadījumā dalībvalstis juridiskās noteiktības labad var arī sazināties ar Komisiju pirms paziņošanas apspriedēm⁴⁶ attiecībā uz FI paziņošanu.

Kā norādīts SWD, katrs FI iesaistītā darījuma veids ir jānovērtē FI īstenojošo struktūru līmenī (fondu fonda pārvaldnieku un/vai finanšu starpnieka līmenī), līdzieguldītāju līmenī un galasaņēmēju līmenī, lai pārbaudītu, vai tas atbilst kumulatīvajiem kritērijiem attiecībā uz valsts atbalsta klātbūtni. Praksē, ja viens no kumulatīvajiem kritērijiem nav izpildīts⁴⁷, valsts atbalsta nav. FI kontekstā daudzos gadījumos visbūtiskākais kritērijs attiecas uz jautājumu par to, vai tiek piešķirta ekonomiska priekšrocība, — tādas nav, ja attiecīgais darījums tiek veikts atbilstoši tirgus apstākļiem.

2.1. FI īstenojoša struktūra (finanšu starpnieks / fondu pārvaldnieks), kas neiegulda FI

Ir iespējams, ka finanšu starpnieks neveic līdzieguldījumus vai nepakļauj bilances pašu resursus riskam.—Valsts atbalsta FI īstenojošai struktūrai (piešķirot atlīdzību par pārvaldības pasākumiem) nav turpmāk aprakstītajās situācijās.

Ja FI īstenošana ir uzticēta valsts attīstību veicinošai bankai,⁴⁸ piemēram, valsts attīstības bankām, kas rīkojas vienīgi sabiedrisko pakalpojumu uzdevuma ietvaros⁴⁹, vai EIB un EIF vai starptautiskai finanšu iestādei (SFI), piemēram, Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankai (ERAB), ja šis subjekts neveic līdzieguldījumu vai nenodrošina finansējumu, šādu finanšu starpnieku neuzskata par tiešu atbalsta saņēmēju. Tas ir spēkā neatkarīgi no tā, vai finanšu starpnieks saņem atlīdzību par tā pārvaldības

⁴⁵ Sk. Komisijas paziņojumu par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktā minēto valsts atbalsta jēdzienu (OV C 262, 19.7.2016., 1. lpp.), pieejams:

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719\(05\)&from=SL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719(05)&from=SL).

⁴⁶ Kā noteikts Komisijas paziņojumā par Paraugprakses kodeksu par valsts atbalsta kontroles procedūru izpildi, pieejams:

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2018.253.01.0014.01.LAV&toc=OJ:C:2018:253:TOC.

⁴⁷ Valsts atbalsts ir objektīvs un juridisks jēdziens, kas ir tieši definēts Līgumā. Īsumā — valsts atbalsts Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē pastāv tikai tad, ja ir izpildīti šādi kumulatīvie kritēriji: ir iesaistīti valsts līdzekļi, un pasākums ir attiecināms uz valsti, saņēmējs ir kvalificējams par uzņēmumu (t. i., tas veic saimniecisku darbību), selektīvas priekšrocības piešķiršana un tās ietekme uz konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm.

⁴⁸ Tie ir tiesību subjekti, kas profesionāli veic finanšu darbības un ko dalībvalsts vai dalībvalstu struktūra ir pilnvarojusi centrālā, reģionālā vai vietējā līmenī veikt attīstības vai veicināšanas darbības.

⁴⁹ Attīstības bankas sabiedrisko pakalpojumu uzdevums nosaka, kurā jomā tā var darboties. Sabiedrisko pakalpojumu uzdevuma definīcijas pamatā ir tirgus nepilnību apzināšana.

pakalpojumiem, bet ir jāizvairās no pārmērīgas kompensācijas. Tomēr, ja arī šādas valsts attīstību veicinošas bankas rīkojas ārpus sabiedrisko pakalpojumu uzdevuma ietvariem un veic saimniecisku darbību tirgū, tad, lai izslēgtu valsts atbalstu, tām ir jānodrošina, ka atlīdzība par pārvaldības pasākumiem neskar to saimniecisko darbību (sk. punktu turpmāk).

Ja FI īstenošana ir deleģēta KNR 38. panta 4. punkta c) apakšpunktā minētam finanšu starpniekam, valsts atbalsta nav, ja finanšu starpnieks saņem tirgum atbilstīgu atlīdzību. Tirgum atbilstīgu atlīdzību var noteikt trīs tiešos veidos:

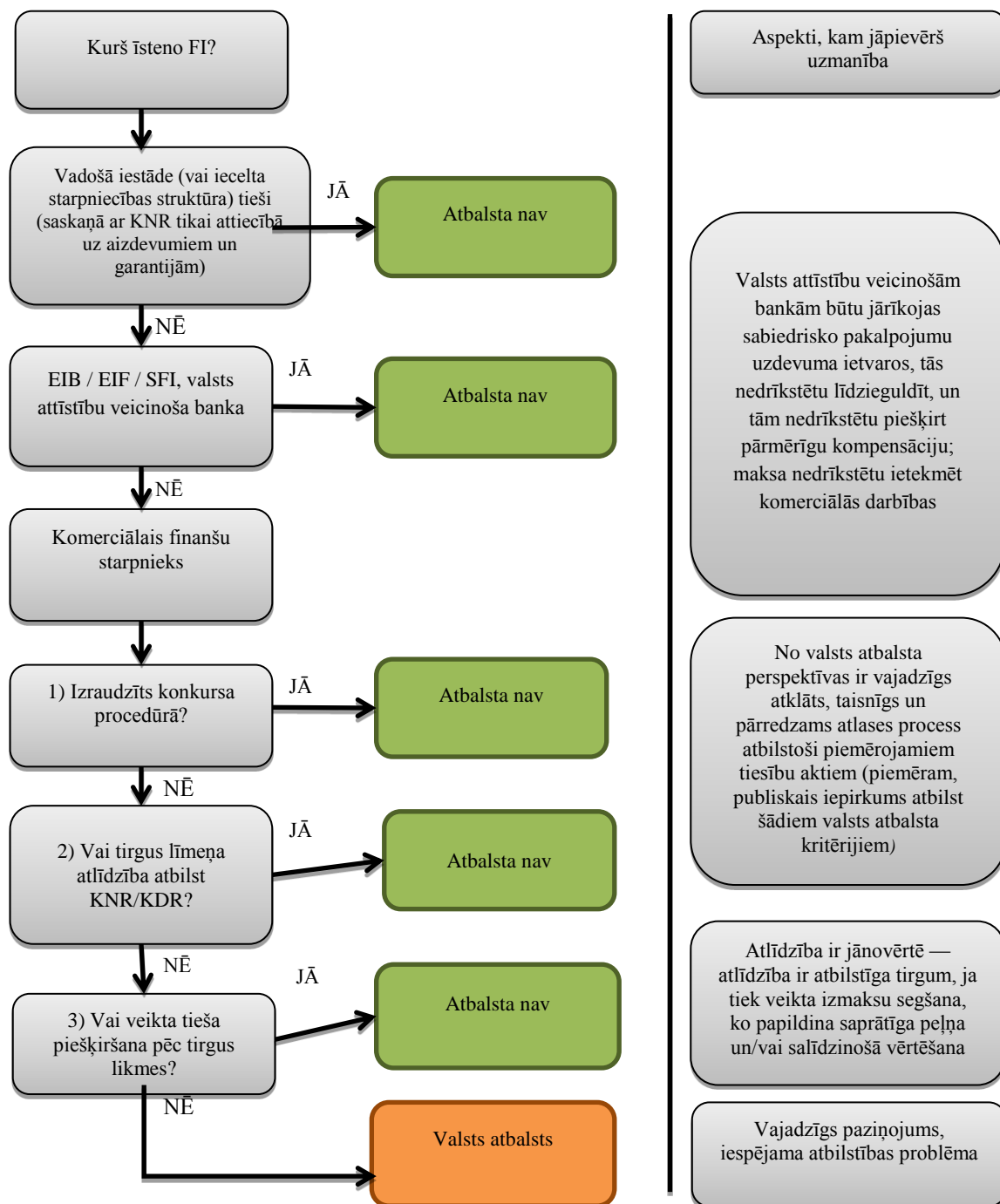
- starpnieks ir izvēlēts pārredzamā, nediskriminējošā un beznosacījumu konkursa atlases procedūrā (piemēram, atlases procedūrā atbilstoši Publiskā iepirkuma direktīvām⁵⁰). Šādā gadījumā pieņem, ka tā atlīdzība atbilst tirgus likmēm,
vai
- starpnieks saņem tirgus līmeņa atlīdzību, ko nosaka vai nu pamatojoties uz salīdzināmiem darījumiem, kurus veic salīdzināmi privātie uzņēmēji salīdzināmās situācijās, vai izmantojot citas metodes (piemēram, izmaksu segšanu, ko papildina saprātīga peļņa⁵¹),
vai
- starpnieks saņem atlīdzību, kas atbilst KNR un Komisijas Deleģētajai regulai (KDR) (ES) Nr. 480/2014⁵² un kas atspoguļo tirgus atlīdzību salīdzināmās situācijās.

⁵⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (Teksts attiecas uz EEZ — OV L 94, 28.3.2014.); Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/25/ES (2014. gada 26. februāris) par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK (Teksts attiecas uz EEZ — OV L 94, 28.3.2014.).

⁵¹ Samērīgu peļņu nosaka, ievērojot tipisko peļņu attiecīgajā nozarē.

⁵² Atlīdzība finanšu starpniekam atbilst Deleģētās regulas (ES) Nr. 480/2014 13. pantam, un valsts nepiešķir nekādas citas priekšrocības. Sk. Komisijas Deleģēto regulu (ES) Nr. 480/2014 (2014. gada 3. marts), ar kuru papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, pieejama vietnē <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32014R0480>.

2. attēls. Lēmumu pieņemšanas shēma, lai novērtētu valsts atbalstu (piešķirot atlīdzību par pārvaldības pakalpojumiem) struktūrai (finanšu starpniekam), kas īsteno FI (avots: Komisijas dienesti)

2.2.2 FI īstenojošās struktūras, kas iegulda FI bilances pašu resursos⁵³ atbilstoši tirgus apstākļiem

Saistībā ar ESI fondiem finansētiem FI vadošās iestādes var līdzieguldīt un/vai dalīt risku ar FI īstenojošām struktūrām (finanšu starpniekiem /fondu pārvaldniekiem), lai radītu stimulus un veicinātu papildu finansējuma nodrošināšanai galasaņēmējiem. Šādā situācijā finanšu starpnieki pakļauj riskam bilances pašu resursus.

Parasti, ja līdzieguldīšana vai riska dalīšana (piemēram, saistībā ar garantiju fondu) ar finanšu starpnieku FI ietvaros atbilst tirgus apstākļiem, tad valsts atbalsta nav, un šis galasaņēmējiem nodrošinātais finansējums arī ir atbilstīgs tirgum. Tāpat nav priekšrocības līguma 107. panta 1. punkta nozīmē un tādējādi nav valsts atbalsta, ja finanšu starpnieks saņem kopumā zemāku peļņu, nekā tas būtu saņēmis, ja tas būtu ieguldījis pašu resursus līdzīgā riska instrumentā ārpus FI.

Atkarā no FI veida, novērtējot, vai FI atbilst tirgus apstākļiem, ir piemērojami dažādi apsvērumi.

Kā izklāstīts arī paziņojumā par valsts atbalsta jēdzienu un sīkāk paskaidrots šajā *SWD*, atbilstību tirgum var noteikt tieši (uz līdzvērtības pamata vai ar pārredzamu, nediskriminējošu un beznosacījumu konkursa atlases procedūru) vai novērtēt, pamatojoties uz salīdzinošo vērtēšanu vai citām metodēm (sk. arī 2.2.1. un 2.2.2. iedaļu).

Tomēr, tā kā finanšu instrumentu mērķis ir piesaistīt papildu finansējumu mērķa ieguldījumu atbalstam, tirgum atbilstīgi FI var nebūt piemēroti, lai novērstu tirgus nepilnības un sasniegtu konkrētus politikas mērķus.

Ja FI ietvertu priekšrocību un ja priekšrocība tiktu pilnībā nodota galasaņēmējiem, finanšu starpnieki nebūtu valsts atbalsta saņēmēji (jo tie paši nesaņemtu nekādu priekšrocību).

Tā kā pilnīgas nodošanas gadījumā atbalsts, kas tiek ietverts FI un tad tiek nodots galasaņēmējiem ar subkomerciāliem finansēšanas nosacījumiem (piemēram, procentu likme ir zemāka par tirgus likmi), ir jānosaka kvantitatīvi, pēc definīcijas to var izdarīt tikai attiecībā uz FI, kas ietver pārredzamu atbalstu⁵⁴. Šāda kvantitatīva noteikšana ir iespējama attiecībā uz jebkuru parāda instrumentu, kā arī garantijām vai atmaksājamiem avansa maksājumiem, attiecībā uz kuriem pastāv metodika⁵⁵, ko iepriekš paziņojusi Komisija.

2.2.1. Pašu kapitāla/kvazikapitāla instrumenti, kas atbilst tirgus apstākļiem

Pašu kapitāla/kvazikapitāla instrumentu uzskata par atbilstīgu tirgum, un nepastāv atbalsts līdzieguldītāju līmenī un finanšu starpnieku līmenī šādos divos scenārijos:

- ja pašu kapitāla/kvazikapitāla ieguldījumu veic uz līdzvērtības pamata starp valsti un privātiem ieguldītājiem, ievērojot kritērijus, kas izklāstīti paziņojuma par valsts atbalsta jēdzienu⁵⁶ 86. un 87. apsvērumā, pieņem, ka pašu

⁵³ Finanšu starpnieki var ieguldīt bilances pašu resursus (piemēram, bankas), vai ieguldītāji—trešās personas, kas nav iesaistīti FI īstenošanā, var ieguldīt resursus (piemēram, ieguldījumus pašu kapitāla fondos).

⁵⁴ Atbalsts ir pārredzams, ja to piešķir kā aizdevumus un garantijas, kam instrumentā ietverto atbalsta elementu var iepriekš precīzi aprēķināt bez riska novērtēšanas.

⁵⁵ Apstiprinātas aprēķina metodikas piemērs ir lieta SA.37256 Vācija — Garantiju atbalsta elementu aprēķināšanas metožu grozījumi (N 197/2007, grozīta ar N 541/2007 un N 762/2007).

⁵⁶ Sk. 4.2.3.1. iedaļas i) punktu, paziņojuma par valsts atbalsta jēdzienu 86.–88. punktu, kā minēts 3. un 26. zemspītras piezīmē.

kapitāla/kvazikapitāla ieguldījums ir atbilstīgs tirgus apstākļiem. Kā minēts arī šā norādījumu dokumenta 3.3. iedaļas a) punktā, attiecībā uz ieguldījumu, kas veicams uz līdzvērtības pamata, ir jāņem vērā šādi pamatnosacījumi:

- publisku struktūru un privātu ieguldītāju intervencei ir vienāds termiņš;
 - publiskām struktūrām un privātiem ieguldītājiem ir vienādi noteikumi un nosacījumi (t. i., riskam un atlīdzībai vajadzētu būt vienādiem);
 - publisku struktūru un privātu ieguldītāju sākumpozīcija ir vienāda;
 - privāto ieguldītāju finansējums ir ekonomiski nozīmīgs. Saskaņā ar Riska finansējuma pamatnostādņem (RFP) par ekonomiski nozīmīgu uzskata privāto ieguldījumu vismaz 30 % apmērā⁵⁷;
 - Privāti ieguldītāji ir privāti uzņēmēji, kas darbojas parastos tirgus apstākļos.
- Ja nav privātu līdzieguldītāju (t. i., ir tikai publiski fondi) vai ja privātā līdzieguldījuma daļa ir nenozīmīga (t. i., < 30 %), pašu kapitāla/kvazikapitāla instrumenta atbilstību tirgum var noteikt, pamatojoties uz salīdzinošo vērtēšanu vai citām novērtēšanas metodēm, kā precizēts paziņojuma par valsts atbalsta jēdzienu 98.–105. apsvērumā. Praksē uzticamā darījumdarbības plānā būtu jāpierāda, ka paredzamā peļņa no publiskā ieguldījuma ir salīdzināma ar normālo paredzamo tirgus peļņu vai zemāka par to.

2.2.2. Parāda instrumenti, kas atbilst tirgus apstākļiem

Attiecībā uz aizdevumu instrumentiem — ja valsts nodrošina ESI fondu un valsts publiskos līdzekļus finanšu starpniekam ar mērķi līdzfinansēt aizdevumu portfeli mērķa saņēmējiem:

- aizdevumu var uzskatīt par atbilstīgu tirgum, un nepastāv valsts atbalsts līdzfinansējošiem finanšu starpniekiem:
 - ja ESI fondu un valsts publiskie līdzekļi ir līdzvērtīgi ar privāto ieguldītāju līdzekļiem
 - vai
 - ja piemērojamās procentu likmes atbilst tirgus likmes aizstājējiem, kas paredzēti paziņojumā par atsauces likmi (“PAL”)⁵⁸.

Attiecībā uz garantiju instrumentiem — ja valsts sniedz garantiju (vai pretgarantiju) finanšu starpniekam, lai daļēji segtu pamatā esošā aizdevumu portfeļa risku, to var

⁵⁷ 34. punkts Komisijas paziņojumā “Pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska finansējuma ieguldījumus” (OV C 19, 22.1.2014., 4. lpp.), pieejams vietnē

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/risk_finance_guidelines_en.pdf.

⁵⁸ Komisijas paziņojums par atsauces likmes un diskonta likmes noteikšanas metodes pārskatīšanu (OV C 14, 19.1.2008., 6. lpp.), pieejams vietnē

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:52008XC0119\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:52008XC0119(01)).

Jāņem vērā, ka PAL ir paredzēti tirgus likmes aizstājēji tikai situācijās, kad salīdzināmus tirgus darījumus nav viegli noteikt. Tas visvairāk attieksies uz darījumiem, kuros iesaistītas ierobežotas summas, un/vai darījumiem, kuros iesaistīti MVU.

uzskatīt par atbilstīgu tirgum, un nepastāv valsts atbalsts finanšu starpniekiem, ja garantija ir piešķirta saskaņā ar paziņojumu par garantijām (PG)⁵⁹:

- PG ir izklāstīts, kādiem nosacījumiem jābūt izpildītiem, lai izslēgtu valsts atbalsta klātbūtni gan attiecībā uz individuālām garantijām, gan attiecībā uz garantiju shēmām. Tā ir gadījumā, kad starpnieks patur vismaz 20 % riska uz līdzvērtības pamata katrā darījumā un samaksā par garantiju uz tirgu orientētu cenu, kas atspoguļo gan garantijas, gan pamatā esošā aizdevuma iezīmes.
- Ja garantijas piešķir MVU, PG paredz drošības zonas prēmijas, kas balstītas uz aizņēmēja reitingu un ko uzskata par minimālajiem tirgus likmes aizstājējiem.
- Garantiju shēmu gadījumā noteiktajām prēmijām ir jāsedz parastie, ar garantijas izsniegšanu saistītie riski, shēmas administratīvās izmaksas un gada atlīdzība par atbilstīgu kapitālu⁶⁰, pat ja tas vispār nav veidots vai ir veidots tikai daļēji.
- Tirgus līmeņa garantiju prēmijas atbilst metodikām, ko Komisija jau apstiprinājusi pēc to paziņošanas, ar nosacījumu, ka apstiprinātā metodika skaidri nosaka attiecīgo garantiju veidu un pamatā esošo darījumu veidu.

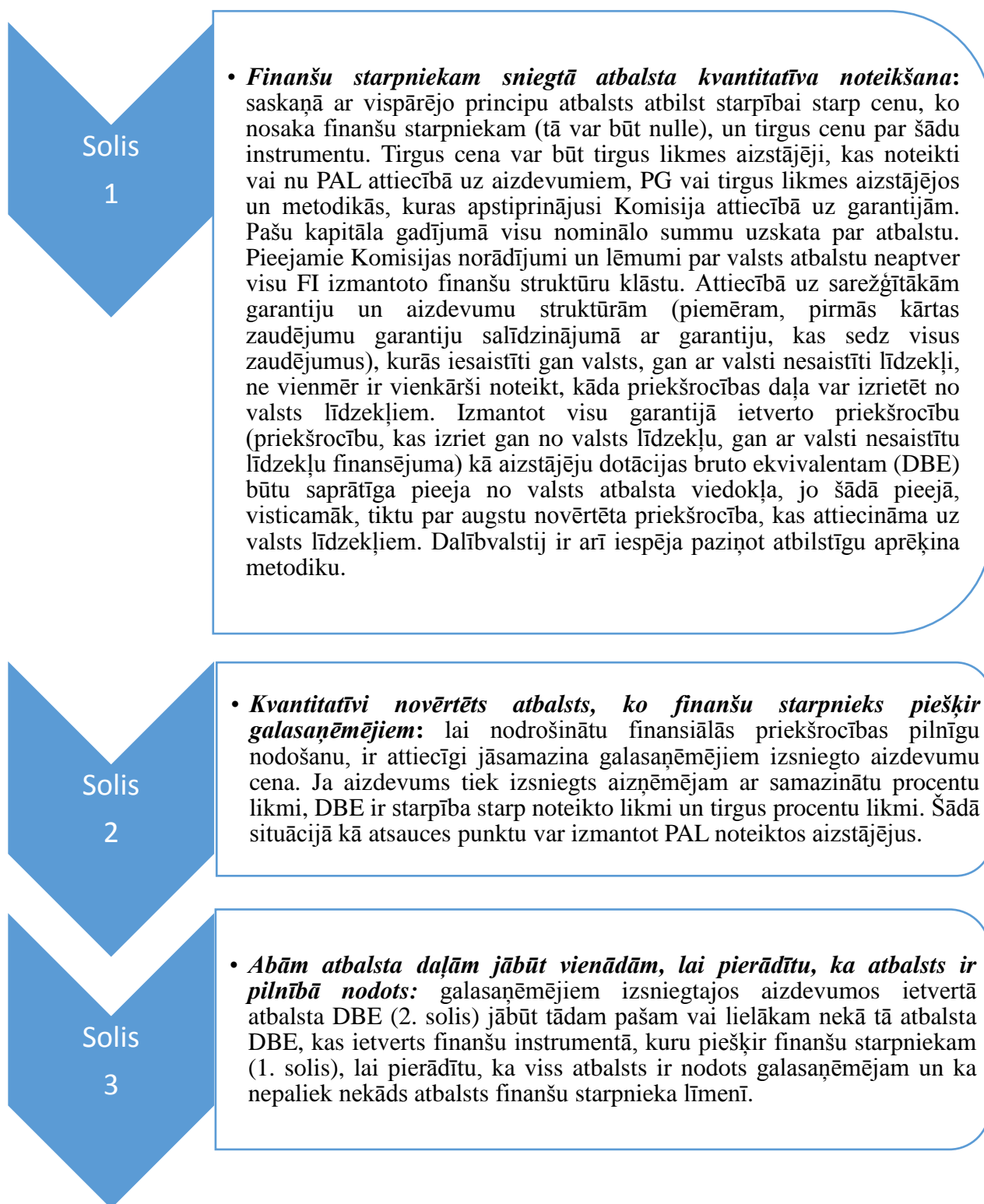
2.2.3. Parāda instrumenti, kas neatbilst tirgus apstākļiem, bet finansiālā priekšrocība ir pilnībā nodota galasaņēmējiem

Pat ja FI nav atbilstīgs tirgum, finanšu starpniekus neuzskata par valsts atbalsta saņēmējiem, ja atbalsts tiek pilnībā nodots galasaņēmējiem. Pēc definīcijas tas ir iespējams tikai attiecībā uz FI, kas ietver pārredzamu atbalstu (aizdevumus un garantijas), attiecībā uz kuru instrumentā ietverto atbalsta elementu var precīzi aprēķināt. Lai nodrošinātu pilnīgu nodošanu, galasaņēmējiem sniegtā finansiālā priekšrocība ir attiecīgi jāsamazina (sīkāku informāciju sk. izcēlumā turpmāk).

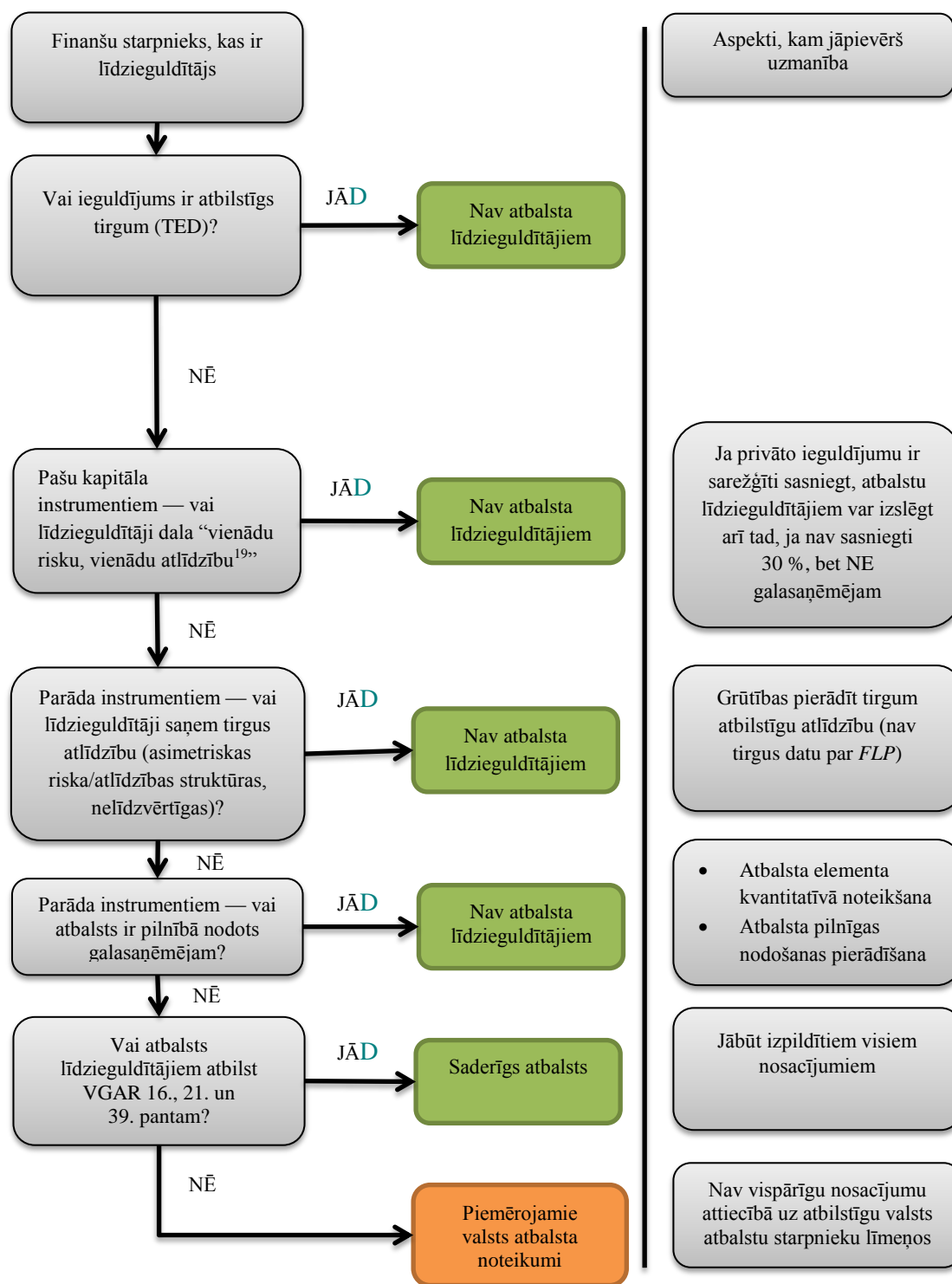
⁵⁹ Komisijas paziņojums par EK līguma 87. un 88. panta piemērošanu valsts atbalstam garantiju veidā (OV C 155, 20.6.2008., 10. lpp.) un kļūdas labojums Komisijas paziņojumā par EK līguma 87. un 88. panta piemērošanu valsts atbalstam garantiju veidā (OV C 244, 25.9.2008., 32. lpp.).

⁶⁰ PG 3.4. iedaļā ir sniegti plašāki norādījumi par atbilstīgu kapitālu.

3. attēls. Vispārīgi norādījumi par mehānismu atbalsta pilnīgai nodošanai galasaņēmējiem

4. attēls. Lēmumu pieņemšanas shēma, lai novērtētu valsts atbalstu finanšu starpniekam, kas ir līdzieguldītājs

Avots: Komisijas dienest⁶¹

⁶¹ 3. attēls attiecas uz valsts atbalstu starpniekam, kas ir līdzieguldītājs. Līdzvērtīgs ieguldījums (definēts Komisijas paziņojumā par valsts atbalsta jēdzienu) starp privātiem līdzekļiem un valsts līdzekļiem padara valsts ieguldījumu atbilstīgu tirgum. Tomēr privātais līdzieguldītājs un valsts var ieguldīt uz “vienādu risku, vienādas atlīdzības” pamata, neizpildot pārējos līdzvērtības nosacījumus (piemēram, būtiska ieguldījuma kritērijus). Šis “vienāda riska, vienādas atlīdzības”

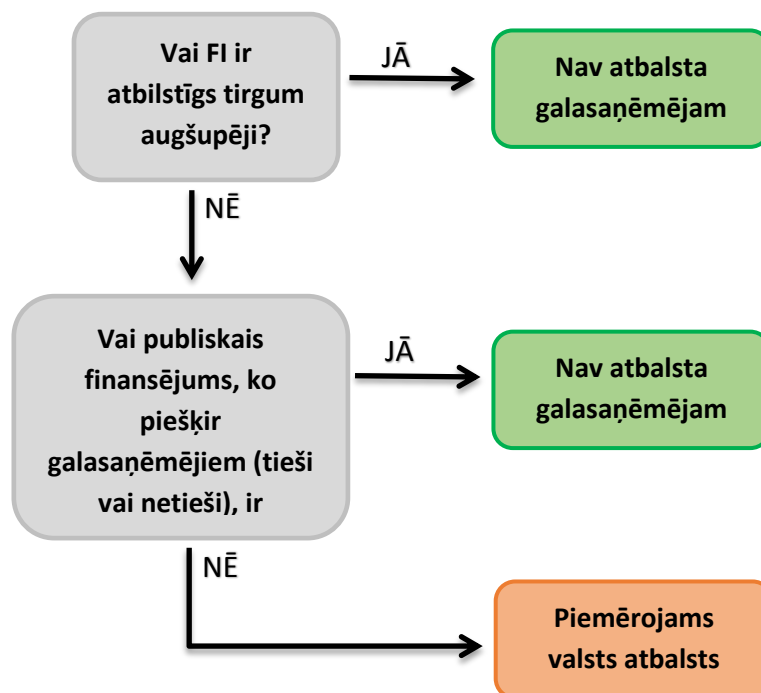
2.3. Finansējums, ko piešķir galasaņēmējiem

a. Tirgum atbilstīgs finansējums

Finansējumu, ko finanšu starpnieki piešķir galasaņēmējiem, uzskata par atbilstīgu tirgum, un tāpēc tas neietver valsts atbalstu:

- ja FI tiek uzskatīts par atbilstīgu tirgum augšupēji, tas automātiski ir atbilstīgs tirgum galasaņēmēja līmenī. Nav vajadzības atsevišķi novērtēt valsts atbalstu galasaņēmēja līmenī;
- ja FI nav atbilstīgs tirgum augšupēji, ir jāpierāda galasaņēmējiem piešķirtā finansējuma atbilstība tirgum (piemēram pamatojoties uz PG vai PAL);
- ja ir citi publiskie līdzekļi lejupēji, t. i., finansējuma piešķiršana tikai tieši galasaņēmēja līmenī, šo līdzekļu atbilstība tirgum ir jānovērtē atsevišķi.

5. attēls. Lēmumu pieņemšanas shēma, lai novērtētu atbilstību galasaņēmēja līmenī

Avots: Komisijas dienesti

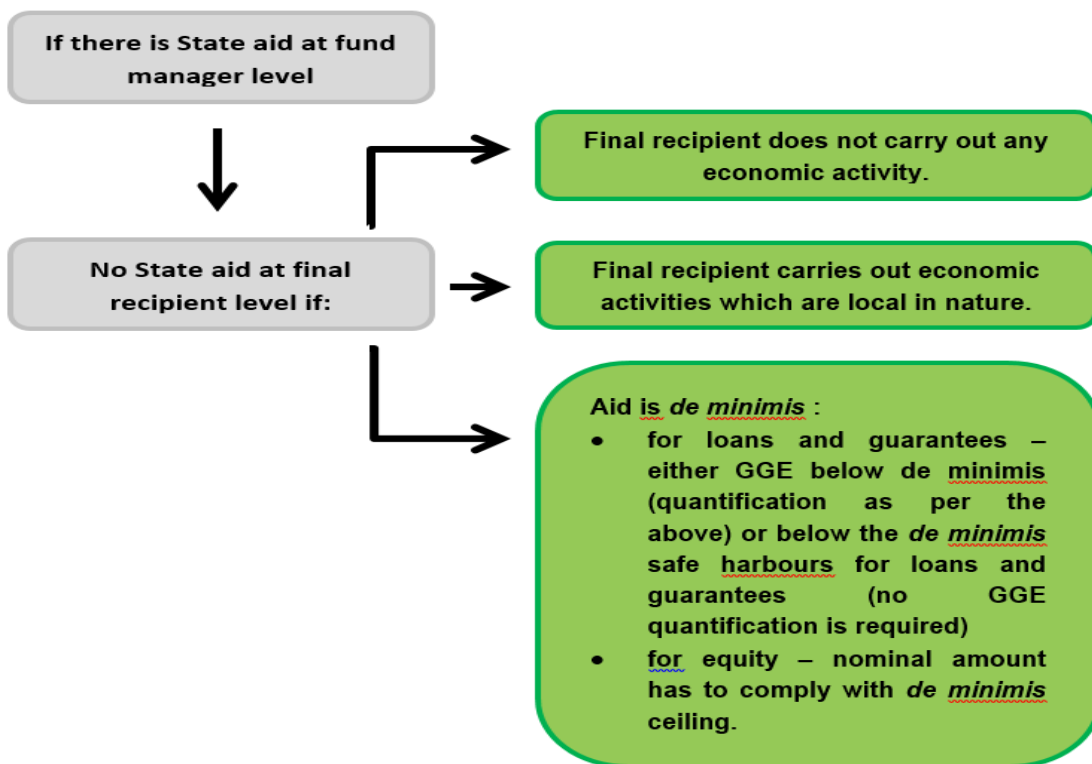
ieguldījums nepadara valsts ieguldījumu atbilstīgu tirgum, bet ir pietiekams, lai izslēgtu atbalstu privātajam līdzieguldītājam, kas iegulda tajā pašā līmenī.

b. Finansējums, kas ir atbilstīgs tirgum, bet neietver valsts atbalstu galasaņēmēja līmenī

Ja FI neatbilst tirgus apstākļiem un pastāv priekšrocība finanšu starpnieku līmenī, priekšrocību uzskata par vismaz daļēji vai pilnībā nodotu galasaņēmējiem labāku finansēšanas nosacījumu veidā. Šāds subkomerciāls finansējums nav valsts atbalsts galasaņēmējiem, ja:

- tie neveic nekādu saimniecisku darbību; tas netiek tieši piešķirts saimniecisku un nesaimniecisku darbību veicošu jauktu saņēmēju portfelim, vai
- saņēmēji veic tikai saimnieciskas darbības, kas pēc būtības ir tīri vietējas, tā, ka pasākums neietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm⁶², vai
- atbalsts ir *de minimis*⁶³:
 - aizdevumiem un garantijām — DBE ir vai nu zem *de minimis* robežvērtības (veic kvantitatīvo noteikšanu, kā paredzēts iepriekš), vai zem aizdevumiem un garantijām noteiktajām *de minimis* drošības zonām (DBE kvantitatīvā noteikšana nav vajadzīga);
 - pašu kapitālam — nominālajai summai jāatbilst *de minimis* robežvērtībai.

6. attēls. Lēmumu pieņemšanas struktūra, lai novērtētu valsts atbalsta klātbūtni, ja finansējums nav atbilstīgs tirgum

Avots: Komisijas dienesti

⁶²

[Lieta T-728/17 Marinvest un Porting pret Komisiju](#)

⁶³

Sk. Komisijas Regulu (ES) Nr. 1407/2013 (2013. gada 18. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam (Teksts attiecas uz EEZ — OV L 352, 24.12.2013.).

3. FI iesaistīta valsts atbalsta atbilstība

3.1. Tipiskas situācijas, kad FI ir iesaistīts valsts atbalsts

Parasti pastāv valsts atbalsts finanšu starpnieka līmenī (vai ieguldītājiem, kas ir trešās personas, ja starpnieks ir fonds), ja FI nav tirgum atbilstīgs un finansiālā priekšrocība netiek pilnībā nodota galasaņēmējiem:

- pašu kapitāla/kvazikapitāla instrumentiem: ja ir asimetriska riska/peļņas dalīšana starp publiskajiem un privātajiem ieguldītājiem vienā un tajā pašā riska klasē, privātie ieguldītāji var būt aizsargāti pret risku (piemēram, pirmās kārtas zaudējumu risku uzņemas publiskais ieguldītājs, prioritāra peļņa maksātspējas gadījumā, prioritāte salīdzinājumā ar publisku ieguldītāju) vai gūt labumu no pievilcīgākas peļņas (piemēram, prioritāra peļņa laika ziņā, labāka peļņas daļa nekā proporcionālā peļņas daļa) salīdzinājumā ar dalībvalsti. Privātie ieguldītāji var pieprasīt šādu asimetrisku režīmu, ja, neesot dalībvalsts līdzekļiem, paredzamā peļņa no publiskā pašu kapitāla/kvazikapitāla ieguldījuma būtu zem tirgus līmeņa;
- aizdevumu un garantiju instrumentiem: gadījumā, ja aizdevuma vai garantijas instrumenta cena nav noteikta tirgus līmenī, un — tikai garantiju gadījumā — finanšu starpnieks patur mazāk nekā 20 % riska.

Ja FI nav atbilstīgs tirgum, priekšrocību uzskata par vismaz daļēji nodotu galasaņēmējiem (ja nebūtu FI, galasaņēmēji nevarētu saņemt finansējumu ar tādiem pašiem nosacījumiem, vai arī šāds finansējums vispār nebūtu pieejams).

3.2. Iespējas saskaņā ar VGAR — bez paziņojuma

Vairākumā gadījumu FI, kas ietver valsts atbalstu tikai galasaņēmēju līmenī, var īstenot saskaņā ar VGAR. Attiecībā uz lielāko daļu VGAR pantu atbalstam jābūt pārredzamam un jāpastāv tikai galasaņēmēja līmenī, faktiski izslēdzot atbalstu saturošu FI finanšu starpnieka līmenī (t. i., kad atbalstu nevar pilnībā nodot). Tas nozīmē, ka tirgum neatbilstīgus FI, kuros iesaistīti finanšu starpnieki, var īstenot saskaņā ar lielāko daļu VGAR pantu, bet atbalsta ekonomiskā priekšrocība ir pilnībā jānodod galasaņēmējiem (attiecībā uz atbalsta ekonomiskās priekšrocības pilnīgu nodošanu sk. iepriekš).

Tomēr VGAR aptver dažas politikas jomas (riskā finansējums, reģionālā pilsētu attīstība, ēku energoefektivitātes projekti), kurās FI, kas ietver valsts atbalstu gan finanšu starpnieka, gan galasaņēmēja līmenī, var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu. Ja FI atbilst visiem šajos speciālajos pantos ietvertajiem nosacījumiem, nav vajadzības kvantitatīvi noteikt atbalsta elementu⁶⁴. Ir jāņem vērā visi attiecīgie VGAR I nodaļas noteikumi. Galvenie nosacījumi, kas paredzēti katrā no šiem trim pantiem, ir izklāstīti turpmāk.

⁶⁴ Izņemot VGAR 39. pantu, attiecībā uz kuru ir vajadzīga pilnīga nodošana.

VGAR 16. PANTS — REĢIONĀLAIS PILSĒTU ATTĪSTĪBAS ATBALSTS

Horizontālie nosacījumi

- Paziņošanas prasības robežvērtība — 20 miljoni EUR katram atbalsttiesīgajam projektam.
- Atbalsta pārredzamība — reģionālais pilsētu attīstības atbalsts, ja ir izpildīti 16. panta nosacījumi.

16. panta nosacījumi

- Īsteno atbalstāmos apgabalos un līdzfinansē no Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem.
- Var būt pašu kapitāla, kvazikapitāla, aizdevumu, garantiju vai to apvienojuma veidā.
- Pilsētu attīstības fondu pārvaldnieki un neatkarīgi privātie ieguldītāji, ko izraugās atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā konkursā.
- Obligātās prasības papildu ieguldījumiem no privātajiem ieguldītājiem (30 %).
- Pirmās kārtas zaudējumi, ko sedz dalībvalsts, var būt ne vairāk kā 25 %.
- Garantijas likme ir ierobežota līdz 80 %, un kopējie zaudējumi, ko sedz dalībvalsts, ir ne vairāk kā 25 % no pamatā esošā garantētā portfeļa.
- Finanšu starpnieks tiek pārvaldīts komerciāli. To var pieņemt, ja ir izpildīti vairāki nosacījumi, piemēram, pastāv ieguldījumu stratēģija un atlīdzība atbilst tirgus praksei.

VGAR 21. PANTS — ATBALSTS RISKĀ FINANSĒJUMA PASĀKUMU VEIDĀ

Horizontālie nosacījumi

- Paziņošanas prasības robežvērtība — 15 miljoni EUR katram atbalsttiesīgajam uzņēmumam.
- Atbalsta pārredzamība — riska finansējuma atbalstu uzskata par pārredzamu, ja tas atbilst visiem 21. pantā paredzētajiem nosacījumiem.

21. panta nosacījumi

- Atbalsttiesīgi MVU ir nekotēti MVU, kas nav darbojušies nevienā tirgū vai kas ir darbojušies mazāk nekā septiņus gadus kopš to pirmā komerciālās pārdošanas darījuma, vai kam ir vajadzīgs sākotnējais ieguldījums, kurš pārsniedz 50 % no gada vidējā gada apgrozījuma, lai ienāktu jaunā produktu vai ģeogrāfiskā tirgū.
- Ir iespējami turpmāki ieguldījumi, ņemot vērā, ka ir izpildīti vairāki nosacījumi.
- Finanšu starpniekus, kā arī ieguldītājus vai fondu pārvaldniekus izraugās atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā konkursā.
- Ne vairāk kā 15 miljoni EUR katram MVU. Tas attiecas uz visu pašu kapitāla fonda ieguldījumu.
- Attiecībā uz atbalsttiesīgajiem uzņēmumiem riska finansējuma atbalsts var izpausties kā pašu kapitāla vai kvazikapitāla ieguldījumi, aizdevumi, garantijas vai to apvienojums.
- Obligātās prasības papildu ieguldījumiem no privātajiem ieguldītājiem.
- Pirmās kārtas zaudējumi, ko sedz dalībvalsts, var būt ne vairāk kā 25 %.
- Finanšu starpnieks tiek pārvaldīts komerciāli. To var pieņemt, ja ir izpildīti vairāki nosacījumi, piemēram, pastāv ieguldījumu stratēģija un intereses ir saskaņotas ar publisko ieguldītāju.
- Finanšu starpnieks pierāda, ka tas īsteno mehānismu, kas nodrošina, ka visas priekšrocības pēc iespējas lielākā mērā tiek nodotas galasaņēmējiem.

Horizontālie nosacījumi

- Paziņošanas prasības robežvērtība — 10 miljoni EUR katram atbalsttiesīgajam projektam.
- Atbalsta pārredzamība — atbalsts energoefektivitātes projektiem, ja ir izpildīti 39. pantā paredzētie nosacījumi.

39. panta nosacījumi

- Piešķir kā piešķirumu, pašu kapitālu, garantiju vai aizdevumu energoefektivitātes fondam vai citam finanšu starpniekam, kurš to pilnībā nodod galasaņēmējiem, kas ir ēku īpašnieki vai īrnieki.
- Atmaksa nav mazāka par aizdevuma nominālo vērtību.
- Obligātās prasības papildu ieguldījumiem no privātajiem ieguldītājiem (30 %).
- Finanšu starpniekus, kā arī ieguldītājus vai fondu pārvaldniekus izraugās atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā konkursā.
- Pirmās kārtas zaudējumi, ko sedz dalībvalsts, var būt ne vairāk kā 25 %.
- Garantijas likme ir ierobežota līdz 80 %, un kopējie zaudējumi, ko sedz dalībvalsts, ir ne vairāk kā 25 % no pamatā esošā garantētā portfeļa.
- Finanšu starpnieks tiek pārvaldīts komerciāli. To var pieņemt, ja ir izpildīti vairāki nosacījumi, piemēram, pastāv ieguldījumu stratēģija un atbildība atbilst tirgus praksei.

3.3. Paziņošana un Komisijas veiktais novērtējums

Valsts atbalsts, kas var pastāvēt jebkurā FI līmenī un uz ko neattiecas VGAR, ir jāpaziņo Komisijai pirms šāda FI īstenošanas.

FI, kas sniedz finansējumu, kurš ietver valsts atbalstu finanšu starpniekiem/līdzieguldītājiem, bet kas neatbilst VGAR noteiktajiem riska finansējuma nosacījumiem, var novērtēt, pamatojoties uz RFP. FI, kas vērsti uz citām politikas jomām, tiks novērtēti tieši saskaņā ar LESD, attiecīgā gadījumā pēc analogijas piemērojot RFP principus, ciktāl tas skar atbalstu finanšu starpniekiem/līdzieguldītājiem.

Komisija savā novērtējumā izsver atbalsta pasākuma nepieciešamību un samērīgumu Kopienas mērķu sasniegšanā attiecībā pret tā izraisītajiem konkurences izkropļojumiem.

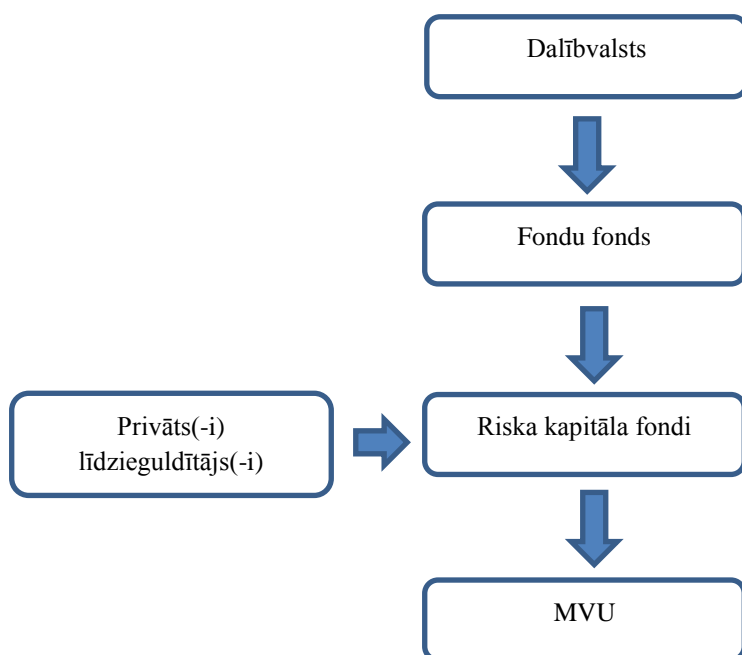
4. Ilustratīvi piemēri un īpaši ar valsts atbalstu saistīti apsvērumi sadalījumā pa FI veidiem

Šajā iedaļā ir ietverti trīs gadījumpētījumi, lai ilustrētu, kā iepriekš izklāstītās pieejas var izmantot praksē.

4.1. Pašu kapitāla instruments MVU

Šī gadījumpētījuma priekšmets ir pašu kapitāla instruments MVU — lai veicinātu MVU piekļuvi finansējumam, valsts attīstību veicinoša banka (VAVB) izveido un pārvalda fondu fondu (FF). FF iegulda dažādos riska kapitāla fondos, kas iegulda MVU. Tiks apsvērti divi scenāriji — privāto līdzieguldītāju ieguldījumam līdzvērtīgs ieguldījums riska kapitāla (RK) fondos un ieguldījums, kas nav līdzvērtīgs.

7. attēls. Pašu kapitāla instruments MVU

Vai ir iesaistīts valsts atbalsts?

Fondu fonds

- Publiskā finansējuma sniegšana FF. FF ir izveidots kā speciāls konts, ko iztur FF pārvaldnieks, un tas ir tikai instruments līdzekļu tālākai lejupējai pārskaitīšanai, neveicot nekādu saimniecisku darbību.
- Atlīdzība FF pārvaldniekam. Ieceltais FF pārvaldnieks ir VAVB.
 - Ja VAVB rīkojas vienīgi sabiedrisko pakalpojumu uzdevuma ietvaros, to neuzskata par atbalsta saņēmēju.
 - Visos citos gadījumos (VAVB arī aktīvi iesaistās komerciālās darbībās) nevar pieņemt, ka atlīdzība ir atbilstīga tirgum. Šādā gadījumā dalībvalsts ir veikusi salīdzinošo vērtēšanu un noteikusi atlīdzību atbilstoši tirgus

praksei vai KDR 13. pantam, atspoguļojot tirgus atlīdzību salīdzināmās situācijās. Tāpēc FF atlīdzība ir atbilstīga tirgum.

1. scenārijs. Tirgum atbilstīgs FF ieguldījums un nav valsts atbalsta

Novērtējums finanšu starpnieku/līdzieguldītāju (RK fondu) līmenī

- RK fondu pārvaldnieku atlīdzība. Fondu pārvaldnieki ir izvēlēti atklātā konkursa procedūrā, tāpēc pieņem, ka pārvaldības maksa ir atbilstīga tirgum. Tādējādi nepastāv valsts atbalsts RK fondu pārvaldnieku līmenī.
- FF pašu kapitāla ieguldījums RK fondos. FF iegulda RK fondos ar līdzvērtības nosacījumiem kopā ar citiem privātiem līdzieguldītājiem, un vismaz 30 % no kopējā ieguldījuma RK fondos nodrošina privātie līdzieguldītāji. Tāpēc FF ieguldījumu uzskata par atbilstīgu tirgum, un nepastāv valsts atbalsts privāto līdzieguldītāju līmenī RK fondos. Privāts līdzvērtīgs ieguldījums līdz 30 % apmērā no kopējā ieguldījuma būtu pietiekams, lai izslēgtu atbalstu privātajiem līdzieguldītājiem (jo tiem nav labvēlīgāku nosacījumu), bet tas nebūtu pietiekams, lai atzītu FF ieguldījumu RK fondos par atbilstīgu tirgum, un tādējādi var pastāvēt atbalsts uzņēmumiem, kuros tiek ieguldīts.

Novērtējums galasaņēmēju (MVU) līmenī

- RK fondu pašu kapitāla ieguldījumi MVU. Tā kā FF ieguldījumu RK fondos uzskata par atbilstīgu tirgum un tādu, kas neietver valsts atbalstu, RK fondu pašu kapitāla ieguldījumos MVU nav valsts atbalsta elementa.

2. scenārijs. FF subkomerciāli ieguldījumi un valsts atbalsts

Novērtējums finanšu starpnieku/līdzieguldītāju (RK fondu) līmenī

- FF pašu kapitāla ieguldījums RK fondos. FF iegulda RK fondos ar subkomerciāliem nosacījumiem, piemēram, ja ir asimetriska riska/peļņas dalīšana, kas ir izdevīga privātajiem līdzieguldītājiem RK fondos. Šādā scenārijā, ja paredzamā peļņa ir lielāka nekā paredzamā peļņa RK fondiem līdzīgos riska ieguldījumos ārpus FI, pastāv valsts atbalsts privāto līdzieguldītāju līmenī RK fondos.

Novērtējums galasaņēmēju (MVU) līmenī

- RK fondu pašu kapitāla ieguldījumi MVU. Tā kā FF ieguldījums RK fondos ietver valsts atbalstu, valsts atbalstu uzskata par vismaz daļēji nodotu galasaņēmējiem, tādējādi pastāv valsts atbalsts MVU līmenī.

Vai atbalsts ir atbilstīgs (2. scenārijam)?

Ja pastāv valsts atbalsts, to var uzskatīt par atbilstīgu šādos apstākļos:

- a. VGAR — tā kā FI ietver valsts atbalstu privāto līdzieguldītāju līmenī, tikai 21. pants šo valsts atbalstu var padarīt atbilstīgu iekšējam tirgum saskaņā ar VGAR. Lai panāktu atbilstību VGAR 21. pantam, jābūt izpildītiem visiem VGAR horizontālajiem nosacījumiem un konkrētajiem 21. panta nosacījumiem. Piemēram, instruments var būt vērsti tikai uz agrīnā posma MVU, un tam ir jāpiesaista vismaz 30 % privātā kapitāla;
- b. RFP — ja FI neatbilst VGAR 21. panta nosacījumiem, to var paziņot Komisijai. Tad Komisija novērtē pasākumu, pamatojoties uz RFP.

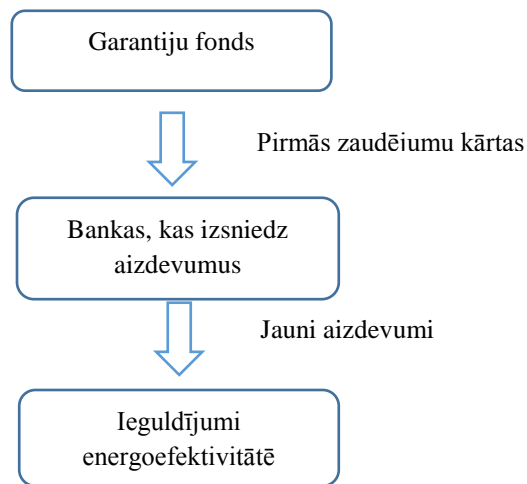
4.2. Ierobežotās portfeļa garantijas instrumenti ieguldījumiem energoefektivitātē

Lai atbalstītu ieguldījumus energoefektivitātē, dalībvalsts izveido garantiju fondu, ko pārvalda VAVB.

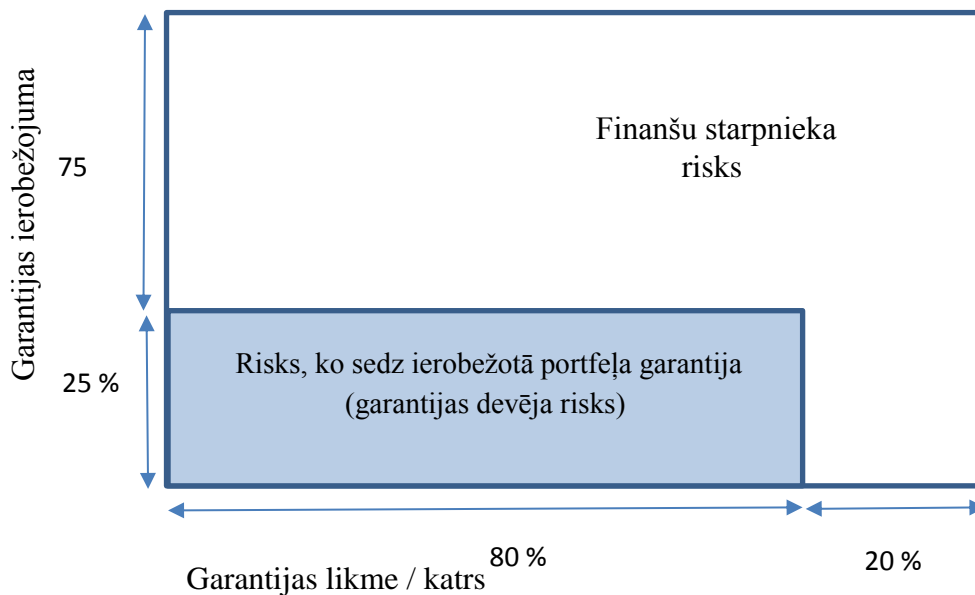
Garantiju fonds piedāvā ierobežotas garantijas finanšu starpniekiem jaunizveidoto aizdevumu portfeli, kas paredzēts uzņēmumu ieguldījumiem energoefektivitātē, ar garantijas likmi 80 % katram aizdevumam un kopējo ierobežojumu līdz 25 % no visa aizdevumu portfeļa. Garantija tiek izsniegta bez maksas (piemēram, finanšu starpnieki nemaksā nekādu garantijas maksu).

Galasaņēmēji ir fizisku personu (kuras neveic saimniecisku darbību) un MVU apvienojums.

8. attēls. Portfeļa garantijas instruments energoefektivitātei

9. attēls. Ierobežotās portfeļa garantijas grafisks attēlojums

Vai ir iesaistīts valsts atbalsts?

Novērtējums garantiju fondu īstenojošās struktūras (garantiju fonda) līmenī

- Garantiju fondu īstenojošās struktūras atlīdzība. Tā kā VAVB, kas pārvalda garantiju fondu, tiks izraudzīta (bez konkursa), tieši piešķirot līguma slēgšanas tiesības, un tā veic saimniecisku darbību, nevar pieņemt, ka tās atlīdzība ir atbilstīga tirgum. Šādā gadījumā dalībvalstij ir jāveic salīdzinošā vērtēšana un jānosaka atlīdzība atbilstoši tirgus praksei vai KNR un attiecīgajiem valsts atbalsta noteikumiem. Ja tā ir, tad nav valsts atbalsta šajā līmenī.
- ESI fondu līdzekļu ieguldījums (kapitāla nodrošinājums) garantiju fondā. Garantiju fonds ir izveidots kā atsevišķs tiesību subjekts, fiduciārais konts vai atsevišķs finansējuma bloks, un tas ir tikai instruments līdzekļu tālākai lejupējai pārskaitīšanai. Attiecīgi tas nav valsts atbalsta saņēmējs.

Novērtējums to finanšu starpnieku (banku) līmenī, kas nodrošina komercaizdevumus

- Ierobežotās portfeļa garantijas nodrošināšana bankām, kas piešķir komercaizdevumus. Vismaz 20 % riska uzņemas bankas, kas ir saskaņā ar PG. Tomēr, tā kā garantija tiek piešķirta bez maksas, to nevar uzskatīt par atbilstīgu tirgus apstākļiem. Tāpēc principā tā var būt valsts atbalsts finanšu starpniekiem.
- Tomēr, ja bankas atbalstu pilnībā nodod galasaņēmējiem, nav paliekoša valsts atbalsta to līmenī. Lai noteiktu šādu pilnīgas nodošanas mehānismu, atbalsta elements ierobežotajā portfeļa garantijā, ko saņem banka, ir kvantitatīvi jānosaka (kā starpība starp nulles garantijas maksu, ko nosaka VAVB, un tirgus maksu), un atbilstošo aizdevuma likmju samazinājumu (par tādu pašu atbalsta summu, ko saņemusi banka) piemēro galasaņēmējiem. Ja abi elementi viens otru izslēdz, ir pierādīta atbalsta pilnīga nodošana galasaņēmējiem.
- Ir sarežģīti aprēķināt atbalsta elementu, kas izriet no garantijas maksas neesības, jo tas sedz tikai daļu atbalsta, ko bankas var saņemt. PG nav sniegti konkrēti norādījumi par tirgus likmes aizstājējiem portfeļa garantijām (ierobežotām vai neierobežotām), bet tajā ir noteikts vispārējais princips, ka garantijai jābūt pašfinansējošai un maksai jāatspoguļo pamatā esošā portfeļa risks.
- Šaubu gadījumā attiecībā uz sarežģītākām FI struktūrām dalībvalstīm jāpaziņo kvantitatīvās noteikšanas metodika, kurā ņemts vērā garantiju veids un attiecīgo pamatā esošo darījumu veids.

Novērtējums galasaņēmēju līmenī

- Atbalsts tiek nodots *ar* pazeminātām aizdevuma likmēm salīdzinājumā ar tirgus likmēm. Ciktāl galasaņēmēji ir uzņēmumi un ja atbalsta summa pārsniedz *de minimis* robežvērtību, finanšu starpnieku piešķirtie aizdevumi ietver valsts atbalstu.

Vai valsts atbalsts ir atbilstīgs?

- Ja atbalsts ir pārredzams un pilnībā nodots, to var uzskatīt par atbilstīgu saskaņā ar VGAR 39. panta nosacījumiem.

4.3. Mikrokredīts jauniem uzņēmumiem

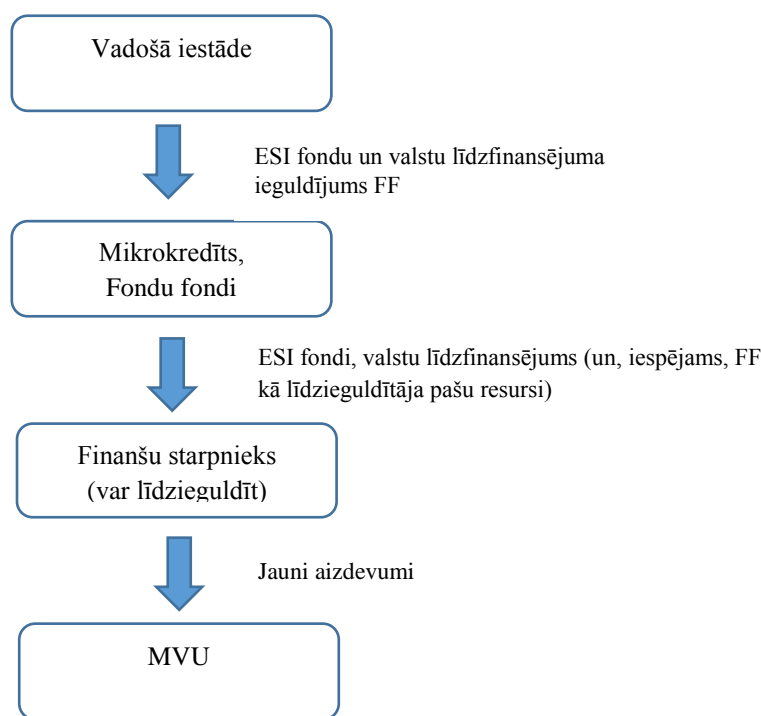
Ar mikrokredītu novērš aizdevumu trūkumu mikrouzņēmumu un MVU finansējuma tirgū, piešķirot šādiem uzņēmumiem aizdevumus ar samazinātām procentu likmēm. Lielākā daļa galasaņēmēju ir mazie uzņēmumi, kam ir grūtības piekļūt finansējumam to darbības ierobežotā apjoma un/vai kredītvēstures trūkuma dēļ. Mikrokredīta nolūks ir atbalstīt konkrēti uzņēmumus, ko izveido jaunieši un bezdarbnieki. Vadošā iestāde piešķir finansējumu FF, kas izraugās finanšu starpniekus (bankas), kuras tālāk izraugās galasaņēmējus. FF un finanšu starpnieki var izvēlēties līdzieguldīt šajā mikrokredītā.

Vai ir iesaistīts valsts atbalsts?

Novērtējums FF līmenī

- FF pārvaldnieks ir privāta struktūra. Nav valsts atbalsta, kas tiek piešķirts ar atlīdzību FF pārvaldniekam, ja tiek konstatēts, ka pārvaldnieka atlīdzība atbilst tirgus praksei (piemēram, tā ir salīdzināma ar atlīdzību, ko nosaka privāti fondi, kuri darbojas tajā pašā jomā), vai ja tā ir noteikta saskaņā ar KNR un atspoguļo tirgus atlīdzību salīdzināmās situācijās.

10. attēls. Mikrokredīts MVU

Novērtējums finanšu starpnieka līmenī

- Ja bankas neveic līdzieguldījumus ar līdzvērtības nosacījumiem, banku procentu likmes ir tirgus etalons, pēc kura kvantitatīvi novērtē atbalstu. Alternatīvi tirgus likmi nosaka atbilstoši PAL. Lai kvantitatīvi noteiktu DBE, faktiskā likme, ko piemēro ESI fondu finansējumam, ir jāsalīdzina vai nu ar tirgus likmi, pamatojoties uz banku praksi, vai ar tirgus likmes aizstājējiem, kas noteikti PAL.
- Tomēr, pat ja procentu likme nav atbilstīga tirgum, valsts atbalsts finanšu starpnieku līmenī nepastāv, ja vien atbalsta elements ir pilnībā nodots galasaņēmējiem. Lai to nodrošinātu, atbalsts ir jānosaka kvantitatīvi (laidienos dalīta vai nedalīta struktūra), un ir jāpierāda nodošanas mehānisms (piemēram,

galasaņēmēju aizdevumu procentu likmēm jābūt samazinātām par tādu pašu atbalstu summu, ko saņem finanšu starpnieks).

Novērtējums galasaņēmēju līmenī

- Ja pastāv atbalsts finanšu starpnieka līmenī, pastāv atbalsts arī galasaņēmēja līmenī.
- Ja atbalsts tiek nodots, piemēram, samazinot procentu likmes salīdzinājumā ar tirgus likmēm, attiecīgais pasākums nebūs valsts atbalsts, ja galasaņēmējs neveic saimniecisku darbību vai ja šāda darbība ir tīri vietēja, tā, ka pasākums neietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm, vai ja atbalsts ir *de minimis*. Iepriekš norādītajā piemērā galasaņēmēji (bez darba esošu jauniešu radīti uzņēmumi) ir uzņēmumi, bet mikrokredīts, kas ir zem tirgus likmes, ir *de minimis* atbalsts (vai nu DBE summa, vai viss mikrokredīts atbilst *de minimis* robežvērtību drošības zonai), un tāpēc šādu atbalstu neuzskata par valsts atbalstu.

Saīsinājumu tabula

COSME	Uzņēmumu konkurētspējas un mazo un vidējo uzņēmumu programma
DBE	Dotācijas bruto ekvivalents
DV	Dalībvalstis
EIB GRUPA	Eiropas Investīciju bankas grupa
EIF	Eiropas Investīciju fonds
ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
ERAB	Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība

ESI fondi	Eiropas strukturālie un investīciju fondi
ESIF	Eiropas Stratēģisko investīciju fonds
<i>Euratom</i>	Eiropas Atomenerģijas kopiena
FF	Fondu fonds
FI	Finanšu instrumenti
<i>FLP</i>	Ģimenes komandītsabiedrība
FR	Finanšu regula
KDR	Komisijas Deleģētā regula
KNR	Kopīgo noteikumu regula
LESD	Līgums par Eiropas Savienības darbību
MVU	Mazie un vidējie uzņēmumi
NPV	Neto pašreizējā vērtība
PAL	Paziņojums par atsauces likmi
PG	Paziņojums par garantijām

RFP	Riska finansējuma pamatnostādnes
RK	Riska kapitāls
SFI	Starptautiska finanšu iestāde
<i>SWD</i>	Dienestu darba dokuments
TED	Tirgus ekonomikas dalībnieks
VAJ	Valsts atbalsta jēdziens
VAVB	Valsts attīstību veicinoša banka
VGAR	Vispārējā grupu atbrīvojuma regula

Tiesību aktu tabula

ar atsaucēm uz lappusēm

Tiesību akta pilns nosaukums	Lpp.
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006	4. lpp.
Līguma par Eiropas Savienības darbību konsolidētā versija (OV C 326, 26.10.2012.)	5. lpp.
Komisijas paziņojums par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktā minēto valsts atbalsta jēdzienu (OV C 262, 19.7.2016.)	5. lpp.
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1305/2013 (2013. gada 17. decembris) par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 (OV L 347, 20.12.2013.)	6., 7. lpp.
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018.)	6., 7. lpp.
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1301/2013 (2013. gada 17. decembris) par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un īpašiem noteikumiem attiecībā uz mērķi “Investīcijas izaugsmei un nodarbinātībai” un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1080/2006 (OV L 347, 20.12.2013.)	6. lpp.
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 508/2014 (2014. gada 15. maijs) par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un ar ko atceļ Padomes Regulas (EK) Nr. 2328/2003, (EK) Nr. 861/2006, (EK) Nr. 1198/2006 un (EK) Nr. 791/2007 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1255/2011 (OV L 149, 20.5.2014.)	6., 7. lpp.
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1291/2013 (2013. gada 11. decembris), ar ko izveido Pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” (2014.–2020. gads) un atceļ Lēmumu Nr. 1982/2006/EK (Teksts attiecas uz EEZ — OV L 347, 20.12.2013.)	9. lpp.
Komisijas Īstenošanas lēmums (2014. gada 3. aprīlis), ar ko nosaka kopējo resursu gada sadalījumu pa dalībvalstīm Eiropas Reģionālās attīstības fondam, Eiropas	8. lpp.

Sociālajam fondam un Kohēzijas fondam atbilstīgi mērķim “Investīcijas izaugsmei un nodarbinātībai” un mērķim “Eiropas teritoriālā sadarbība”, Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvai atvēlētā īpašā piešķiruma resursu gada sadalījumu pa dalībvalstīm kopā ar atbalsttiesīgo reģionu sarakstu un summas, kas jāpārvieta no katras dalībvalsts Kohēzijas fonda un struktūrfondu piešķirumiem uz Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu un uz atbalstu vistrūcīgākajām personām, laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam (izziņots ar dokumenta numuru C(2014) 2082) (OV L 104, 8.4.2014.)	
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2015/1017 (2015. gada 25. jūnijs) par Eiropas Stratēģisko investīciju fondu, Eiropas Investīciju konsultāciju centru un Eiropas Investīciju projektu portālu, ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1291/2013 un (ES) Nr. 1316/2013 — Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (OV L 169, 1.7.2015.)	9. lpp.
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1287/2013 (2013. gada 11. decembris), ar ko izveido Uzņēmumu un mazo un vidējo uzņēmumu konkurētspējas programmu (<i>COSME</i>) (2014.–2020. gads) un atceļ Lēmumu Nr. 1639/2006/EK (Teksts attiecas uz EEZ — OV L 347, 20.12.2013.)	10. lpp.
Komisijas Regula (ES) Nr. 717/2014 (2014. gada 27. jūnijs) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu <i>de minimis</i> atbalstam zvejniecības un akvakultūras nozarē (OV L 190, 28.6.2014.)	14. lpp.
Valsts atbalsts garantiju veidā (OV C 155, 20.6.2008.), kas grozīts ar kļūdu labojumu Komisijas paziņojumā par EK līguma 87. un 88. panta piemērošanu valsts atbalstam garantiju veidā (OV C 244, 25.9.2008.)	13. lpp.
Komisijas Regula (ES) Nr. 1407/2013 (2013. gada 18. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu <i>de minimis</i> atbalstam (Dokuments attiecas uz EEZ — OV L 352, 24.12.2013.)	14. lpp.
Komisijas Regula (ES) Nr. 1408/2013 (2013. gada 18. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu <i>de minimis</i> atbalstam lauksaimniecības nozarē (OV L 352, 24.12.2013.)	14. lpp.
Komisijas Regula (EK) Nr. 875/2007 (2007. gada 24. jūlijs) par EK Līguma 87. un 88. panta piemērošanu <i>de minimis</i> atbalstam zivsaimniecības nozarē un par Regulas (EK) Nr. 1860/2004 grozīšanu (OV L 193, 25.7.2007.)	14. lpp.
Komisijas Regula (ES) Nr. 702/2014 (2014. gada 25. jūnijs), ar kuru konkrētas atbalsta kategorijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu (OV L 193, 1.7.2014.)	15. lpp.
Komisijas Regula (ES) Nr. 1388/2014 (2014. gada 16. decembris), ar ko konkrētas atbalsta kategorijas uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar zvejas un akvakultūras produktu ražošanu, apstrādi un tirdzniecību, atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu (OV L 369, 24.12.2014.)	15. lpp.
Komisijas Regula (EK) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (Teksts attiecas uz EEZ — OV L 187, 26.6.2014.)	15. lpp.
Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 964/2014 (2014. gada 11. septembris), kurā izklāstīti noteikumi par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013	16. lpp.

<p>piemērošanu attiecībā uz standarta noteikumiem un nosacījumiem par finanšu instrumentiem (OV L 271, 12.9.2014.)</p>	
<p>Komisijas Deleģētā regula (ES) Nr. 480/2014 (2014. gada 3. marts), ar kuru papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu (OV L 138, 13.5.2014.)</p>	20. lpp.
<p>Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (Teksts attiecas uz EEZ — OV L 94, 28.3.2014.)</p>	20. lpp.
<p>Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/25/ES (2014. gada 26. februāris) par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK (Teksts attiecas uz EEZ — OV L 94, 28.3.2014.)</p>	20. lpp.
<p>Komisijas paziņojums — Pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska finansējuma ieguldījumus (OV C 19, 22.1.2014.)</p>	12., 23. lpp.
<p>Komisijas paziņojums par atsauces likmes un diskonta likmes noteikšanas metodes pārskatīšanu (OV C 14, 19.1.2008.)</p>	13., 23. lpp.